

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2021. január 7., csütörtök

Tartalomjegyzék

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet, valamint az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról szóló törvény végrehajtásáról szóló 219/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 707/2020. (XII. 30.) Korm. rendelethez	314
Végző előterjesztői indokolás a doppingellenes tevékenység szabályairól szóló 43/2011. (III. 23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 708/2020. (XII. 30.) Korm. rendelethez	314

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás az egyes büntetőjogi és igazságügyi tárgyú igazságügyi miniszteri rendeletek módosításáról szóló 20/2020. (XII. 30.) IM rendelethez	316
Végző előterjesztői indokolás a törzsadat-nyilvántartás vezetésének részletes szabályairól és a törzsadat-nyilvántartás műszaki követelményeiről szóló 16/2020. (XII. 30.) PM rendelethez	345
Végző előterjesztői indokolás a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 45/2016. (XI. 29.) NGM rendelet módosításáról szóló 23/2020. (XII. 30.) PM rendelethez	346

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet, valamint az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról szóló törvény végrehajtásáról szóló 219/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 707/2020. (XII. 30.) Korm. rendelethez

A tervezet elsősorban a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet módosítását tartalmazza. Az előterjesztés pontosítja, hogy a tizenharmadik havi nyugdíj kifizetése február hónapban történik. A koronavírus humánjárvány miatt kihirdetett veszélyhelyzetben biztosított kedvezmények időszakára a nyugdíj megállapításánál alkalmazandó szabályokat is kiegészíti. A méltányosság alapján megállapított nyugellátás, nyugdíjemelés és az egyszeri segély engedélyezési összeghatárának emelését is tartalmazza a tervezet. Ennek megfelelően az eddiginél magasabb összegű ellátásban részesülők is kaphatnak méltányossági nyugdíjemelést, illetve egyszeri segélyt.

Az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról szóló törvény végrehajtásáról szóló 219/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet módosítása technikai jellegű, minden évben sor kerül rá annak érdekében, hogy a következő évben az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról, valamint egyes nyugdíjbiztosítási tárgyú és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvény végrehajtható legyen.

A jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Végső előterjesztői indokolás

a doppingellenes tevékenység szabályairól szóló 43/2011. (III. 23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 708/2020. (XII. 30.) Korm. rendelethez

A jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. §-a, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján kerül közzétételre.

A doppingellenes tevékenység szabályairól szóló 43/2011. (III. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) módosításának célja a Rendelet kiegészítése és összehangolása a 2021. január 1-jén hatályba lépő WADA Szabályzat legfontosabb rendelkezéseivel, amely eredményeképpen adottak lesznek azok az alapvető jogi keretek, amelyek alapján a doppingellenőrzés és a doppingellenes tevékenység során el kell járni, továbbra is figyelembe véve a kötelezően alkalmazandó nemzetközi követelményeket.

A 2021. január 1-jétől hatályos WADA Szabályzat a sportolókat és a sportolói jogokat helyezi előtérbe. Ezt a tényt támasztja alá a védett személyekre és a szabadidős sportolókra vonatkozó kedvezőbb szankció alkalmazásának lehetősége, valamint a többszörös elkövetés esetén a büntetés arányosabbá tételére irányuló új rendelkezések. Ugyanakkor visszatartó erővel bírhat az új WADA Szabályzat által visszavezetett súlyosító körülmények alkalmazhatósága, valamint az újonnan bekerült doppingvétség körébe tartozó magatartások szankcionálása.

A módosítás eredményeképpen a Rendelet személyi hatálya kibővül, a fogalom-meghatározások számának növelésével pedig a cél a könnyebb értelmezés és alkalmazás.

A doppingvétségek köre bővült, a doppingvétségekért járó büntetések meghatározása során pedig fokozottabb hangsúly került az arányosság elvére.

Az elsőfokú doppingeljárás, valamint a dopping fellebbviteli eljárás személyi és szervezetrendszerének elkülönítésével tovább erősödik az eljárás során a függetlenség és a pártatlanság elve.

A doppingellenes tevékenység szabályairól szóló kormányrendelet módosításával a nemzeti doppingellenes szabályozás a nemzetközi előírásoknak megfelelően kerül átalakításra.

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az egyes büntetőjogi és igazságügyi tárgyú igazságügyi miniszteri rendeletek módosításáról szóló 20/2020. (XII. 30.) IM rendelethez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A közelmúltban több törvény is módosította a büntetőjogi tárgyú törvényeket. A törvényi változásokhoz szükségszerűen hozzá kell igazítani a rendeleti szintű joganyagot is. Az egyes büntetőjogi tárgyú igazságügyi miniszteri rendeletek módosításáról szóló IM rendelet tervezete (a továbbiakban: Előterjesztés) tartalmazza azon igazságügyi miniszteri rendeletek módosítását, amelyek tartalmilag összefüggenek a módosított büntetőjogi tárgyú törvényekkel.

Emellett a 2021. január 1. napján hatályba lépő, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény rendelkezéseire tekintettel szükségessé válik a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet módosítása is.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelethez

A 2021. január 1. napján hatályba lépő, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény alapján megszűnik a járásbíróság hatáskörébe tartozó polgári perben, jogi képviselő nélkül eljáró fél vonatkozásában az a kötelezettség, hogy meghatározott beadványokat (keresetlevél, viszontkereset-levél, beszámítást tartalmazó irat, írásbeli ellenkérelem) formanyomtatványon terjesszen elő. E módosítással összefüggésben indokolt pontosítani a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet vonatkozó rendelkezéseit.

A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelethez

A jogalkotó már a Be. a hatálybalépésekor központi célként határozta meg a büntetőeljárással összefüggő jogkorlátozás csökkentését és ennek keretében a kényszerintézkedések elengedhetetlenül szükséges tartamú és mértékű alkalmazását, a végrehajtásuk során történő lehető legkisebb sérelem okozását. A tulajdonjogot, illetve annak egyes részjogosultságait korlátozó vagyont érintő kényszerintézkedések terén ennek egyik követelménye a hatékony bűnjel-, illetve bűnügyi vagyonkezelés. Ha a bűnjel- és bűnügyi vagyonkezelési folyamat nem képes, amennyire lehet, megőrizni a kényszerintézkedés alatt álló vagyontárgyak értékét, épségét, azzal nemcsak a terhelt, hanem az állam is veszít. A terhelt azért, mert a vagyoneklobzás fedezetétől szolgáló bűnjel értékvesztésével a hatóságok újabb vagyontárgyakat vonnak el a fedezet érdekében. Az állam pedig azért, mert a büntetőjogi intézkedések után a tulajdonába kerülő vagyon értéke kisebb lesz.

A Be. a hatékony bűnjel- és bűnügyi vagyonkezelés megvalósítását a bűnjel és a bűnügyi vagyon kezeléséért felelős szervre bízta, amely azonban a Be. hatálybalépésével nem jöhetett létre.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénnyel összefüggő egyes forrásigények biztosításáról szóló 1503/2017. (VIII. 11.) Korm. határozat azonban meghatározta a hatékony bűnjel- és bűnügyi vagyonkezelés első lépését, a közös bűnjelkezelés informatikai rendszerben történő megvalósítását. Ezzel annak ellenére, hogy a logisztikai szempontú hatékonyságjavítás még nem, az egységes szempontokon alapuló tömeges bűnjel- és bűnügyi vagyonkezelés már megoldható.

Az új, 2021. évben induló rendszer, a Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer (a továbbiakban: KBR) nemcsak abban jelent előrelépést, hogy elektronizálja a bűnjelek nyilvántartásához kapcsolódó, fennálló feladatokat, hanem a hitelesség magasabb fokára és az értékmegőrzés hatékonyabb ellátására képes rendszer jön létre.

Az új rendszer központi eleme, hogy egy bűnjelhez egy egyedi azonosító kód tartozik majd, amely alapján az egész országban azonosítható és a többitől megkülönböztethető lesz az adott bűnjel. Ahogy a bűnjel útja lineárisan halad előre a büntetőeljárás során, az eljárást lefolytató és a bűnjelkezelést ellátó szervek egymásra építik az adott azonosítóhoz tartozó kiegészítő adataikat, így pontosan nyomon követhető, hogy a bűnjel hogyan került be a bűnjelkezelési rendszerbe, és hogy az eljárás során milyen változásokon esett át. Vagyonkezelési oldalról pedig a közös nyilvántartás számos olyan jellemző rögzítésére alkalmas lesz, amely alapján az értékmegőrzés hatékonyabban ellátható.

A bűnjelkezelés kíméletessége és hatékonysága mellett az eljáró hatóságok és bűnjelkezelők adminisztrációs terhe is csökken majd, a KBR bizonyos funkciókat automatizáltan lát majd el. A KBR adataihoz hozzáférhet minden bűnjelkezelési feladatot ellátó hatósági szereplő, a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság és mindezek bűnjelkezelője. A KBR-be ugyanakkor mások nem rögzíthetnek adatot, és a bűnjel őrzését megvalósító egyéb szereplők (pl. a bűnjel egyéb szerv őrzetébe adása esetén) az adatokhoz nem is férhetnek hozzá.

A KBR bevezetéséhez szükséges jogszabályi háttérrel a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet (a továbbiakban: együttes rendelet) átfogó módosítása teremti meg.

Az együttes rendelet módosításai érintik a bűnjel egyedi és a büntetőeljárás egész folyamatában érvényesülő azonosíthatóságát, az adminisztrációs igények több szempontú kielégítését. A rendszer hitelességét az adatok és azok változásának késedelmet nem tűrő rögzítése biztosítja, ami megjelenik a jogszabályban. A hatóságok és a bűnjelkezelők közötti átadás-átvétel folyamatának és az ezeket tanúsító adatrögzítéseknek a szabályozása biztosítja, hogy papír, adminisztráció nélkül, az emberi hibázási lehetőség minimalizálásával történjen meg az bűnjel átadás-átvétele. A jogszabály továbbá ezen elveken alapuló megoldást kínál az elektronikus rendszer üzemelése közben fellépő ideiglenes akadályok esetére. Végül a tömeges azonnali bűnjeladat-digitalizáció helyett a hatálybalépéssel összefüggő átmeneti rendelkezésekben felmerő rendszert vezet be.

Ezen súlyponti módosítások mellett az Előterjesztés kisebb jogtechnikai, valamint a Be. módosításával összefüggő korrekciókat is elvégez.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 1. §-ához

Az egyedi bűnjelszám

Az új rendszer legfontosabb sarokpontja, hogy egyedi bűnjelszámmal lát el az országban minden, a nyilvántartásba bekerülő bűnjelet. Ezáltal a bűnjel változása, a bűnjellel kapcsolatos események, a bűnjelet kezelő, őrző hatóság és bűnjelkezelő közötti mozgás és kapcsolat lineárisan nyomon követhetővé válik. Az egyedi bűnjelszám biztosítja, hogy a KBR-rel – a rendeltetését tekintve – egy országos digitális bűnjelnyilvántartó könyv jöjjön létre.

Az egyedi bűnjelszám célja, hogy minden releváns változás kapcsolódjon hozzá. Ezt a hitelességet az szolgálja leginkább, ha az egyedi bűnjelszámmal nemcsak tartalmilag teljes, hanem valós idejű állapot kapcsolódik. Ezért előírja az Előterjesztés, hogy minden, a bűnjelhez tartozó adatot haladéktalanul rögzíteni kell a KBR-ben. A bűnjelet a lefoglalást vagy létrehozást követően nyomban el kell látni egyedi bűnjelszámmal, és az adatokban bekövetkező változásokat haladéktalanul rögzíteni kell.

A módosítás bevezeti a bűnjel azonosító megjelölést, ami az egyedi bűnjelszám és az azt rögzítő vonalkód egységes meghatározására szolgál. Az elkülönült fogalomhasználatot az indokolja, hogy az egyedi bűnjelszám a bűnjelre rögzítve megjelenhet vonalkód formájában is anélkül, hogy számjegyeket tartalmazna. A bűnjel azonosító

megjelölés tehát az a fizikai megjelenítés, ami az egyedi bűnjelszámot vagy annak vonalkódos megjelenítését tartalmazza. Végül a hagyományos bűnjelcímke a legtöbb adatot tartalmazó jelölés, ennek az azonosíthatóság szempontjából elengedhetetlen része a bűnjel azonosító megjelölés, további elemei az ügykezelést könnyítik meg (pl. eljáró hatóság azonosítása).

Az egyedi bűnjelszám egy bűnjelet azonosít, azonban az együttes rendelet szabályozza annak esetét is, ha a bűnjel több bűnjeltárgyból áll, és az egyedi bűnjelszám feltüntetését ilyenkor valamennyi bűnjeltárgyon is kötelezővé teszi. Ebben a kérdésben rögzíteni kell, hogy azonos bűnjel lehet esetenként tárgyak meghatározott csoportja is. Előfordulhat, hogy egy tárgyat megjelölő bűnjelből több tárgy lesz annak kezelése során, például ha egy mobiltelefont szétszednek. Ilyen esetekben nem lenne indokolt, hogy az eredeti tárgyról leváló részek teljesen független bűnjelként viselkedjenek, ez megnehezítené, a két bűnjeltárgy közötti kapcsolat megszűnésével pedig ellehetetlenítené az adminisztrációt. Erre tekintettel az Előterjesztés rögzíti, hogy a lefoglaláskor egy bűnjelként megjelölt tárgy vagy tárgyak összességét egy bűnjelként kell nyilvántartani, és ezt az egységet megbontani csak a kapcsolat megtartása mellett lehet.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 7. §-ához

A bűnjel csomagolása

A lefoglalt, létrehozott bűnjel csomagolására és a csomagolás sérülésére vonatkozóan változatlanul a bűnjelkezelés integritásának biztosítása a cél. Garantálni kell, hogy a bűnjel a lefoglalását, a létrehozását követően ne sérülhessen, és csak a fizikai jellemzői miatt elengedhetetlen változásokon essen át. Ugyanakkor az esetleges sérülések bekövetkezésekor kötelezővé válik az okok feltárása, tisztázása, és a valós adatok haladéktalan rögzítése. Ilyen esetben a helyes adattartalmat már nem papír alapon, hanem a KBR adataiban kell biztosítani.

Az Előterjesztés kiegészíti a bűnjelcsomag integritását érintő eseményekre irányadó eljárási szabályokat azzal az esetkörrel, ha az eljáró hatóság vagy a bűnjelkezelő átadás-átvételtől függetlenül észleli a csomagolás sérülését, illetve ha a csomagbontásra saját eljárásában vagy más szerv [pl. szakértő vagy a 9. § (4) bekezdésében meghatározott szervek] által kerül sor. Ilyen esetben a bűnjel lefoglalására, illetve létrehozására vonatkozó csomagolással kapcsolatos szabályok szerint kell eljárni.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 10–11. §-ához

A bűnjel adatainak rögzítése, a nyilvántartás

Az Előterjesztésben kiemelt hangsúlyt kapott annak szabályozása, hogy a bűnjel adatait a bűnjelet őrző és kezelő hatóság, valamint a bűnjelkezelő folyamatosan rögzítse, ellenőrizze, és a hiányosságokat pótolja. Ezt az Előterjesztés kettős szabályozási megoldással rögzíti. Egyrészt megjelöli az adatok megbízhatósága érdekében szükséges feladatokat, másrészt ettől elkülönülten megjelöli az adatrögzítési feladat felelőseit.

A KBR-ben egy bűnjelhez tartozó legfontosabb adatokat az első rögzítéskor fel kell vinni, és azokat frissíteni kell. A KBR-ben az Előterjesztésben felsoroltakon túl más adatmezők is szerepelnek, ezeket azonban nem indokolt a jogszabályban kimerítően felsorolni.

Az Előterjesztés továbbá a bűnjel-ügyirat nevesítésével és az abban kezelendő iratok megjelölésével, valamint a bűnjel-ügyiratok esetleges átadásával, bemutatásával kapcsolatos változtatások lényegében az eddig is követett jogalkalmazói munkát emelik be a szabályozás rendelkezései közé. A bűnjel-ügyirat azt a dokumentációt tartalmazza, amelyek a bűnjelkezelés szempontjából lényeges körülményeket rögzítik, részben a KBR-ben is szereplő adatoknak egyfajta háttér-dokumentációt biztosítva. Mivel azonban a KBR-ben a bűnjelhez kapcsolódó leglényegesebb adatok szerepelnek, ezért a bűnjel-ügyirat továbbküldésére nincs szükség a bűnjel átadásával egyidejűleg.

Az Előterjesztés alapján a bűnjel-ügyirat hangsúlyos szerepet kap az üzemszünet és üzemzavar esetén követendő eljárásban és a bűnjel, vagy a bűnjel csomagolásának sérülése, változása esetén.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 11/A. §-ához*Üzemszünet, üzemzavar*

A KBR-t működtető informatikai rendszer műszaki leállásának esetére az együttes rendelet szabályozza mind a tájékoztatási kötelezettséget, mind a követendő eljárást attól függően, hogy az üzemszünet, vagy az üzemzavar a bűnjel átadásának vagy átvételének idejére esne. Ha már az átadás KBR-ben való kezdeményezésekor sem működik a rendszer, akkor elsődleges cél, az átadás-átvételt lehetőleg elhalasztani a rendszer helyreállításáig. Ha a késedelem az eljárási cselekmény sürgőssége vagy más ok miatt nem tolerálható, az Előterjesztés szerint akkor kell papíralapú, illetve a szakrendszerben történő dokumentációval elvégezni az átadás-átvételt. Ilyen esetekre az Előterjesztés előírja a bűnjel állapotára vonatkozó dokumentáció bemutatását, ugyanis sérülés gyanú esetén a KBR adataival való összevetés másképpen nem lenne lehetséges. Ha a műszaki leállás az átvételkor merül fel, az Előterjesztés alapján nem kell a visszazállítás érdekében intézkedni, hanem papíralapú, illetve a szakrendszerben történő dokumentációval elvégezhető az átadás-átvétel.

A műszaki leállások esetére a hatóságok és bűnjelkezelők közötti információáramlás alapjait rögzíti az Előterjesztés, annak részletes szabályait az együttműködési megállapodások tartalmazzák.

A módosítás az előre tervezett technikai tevékenység nyomán beálló műszaki leállást üzemszünetként nevesíti, míg a nem tervezett, a rendszer üzemeltetőjétől független, kívülálló okból fellépő technikai leállást üzemzavarként határozza meg.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 19. §-ához*A bűnjel átadása és átvétele*

A bűnjel új megközelítésű egyedi azonosításának koncepciója mellett a KBR működtetésének másik sarokpontja, hogy a rendszert használó jogalkalmazók, a büntetőeljárást lefolytató szervek és a bűnjelkezelést végző szervezeti egységek közötti bűnjelmozgás nem bizonylati alapon, kísérő bűnjeljegyzéken való átvétellel valósul meg, hanem a rendszerben történő elektronikus művelettel (integrált átadás-átvételi funkció). A bűnjel útja így azonos rendszerben követhető, a folytonosság nem szakad meg, a papíralapú bizonylatolás gyakorlatilag mellőzhető. A KBR-en belüli átadás-átvétel szükséges a bűnjel fizikai átadásakor, valamint akkor, ha a KBR-t nem használó szereplő birtokában van, de annak nyilvántartásával, ellenőrzésével kapcsolatos bűnjelkezelői feladatok címzettje változik. Az Előterjesztés számottevő novuma, hogy az átadás-átvételnél nem szükséges a bűnjelek tételes ellenőrzése, hanem történhet egy egyszerű virtuális átvétel, akár a bűnjel azonosító megjelölést leolvasó vonalkód olvasó eszköz használatával. A bűnjel állapotának ellenőrzése csak akkor szükséges, ha sérülés gyanú vagy más rendkívüli körülmény merül fel. Ilyenkor elsődleges feladat, hogy a KBR-ben nyilvántartott adatokkal való egyezést megvizsgálják. Kisebbségi eltérés esetén elegendő azokat rögzíteni a rendszerben. Jelentős eltérés esetén azonban két megoldást kínál fel az Előterjesztés: a bűnjel visszaküldését vagy az eltérések jegyzőkönyvi – és természetesen a KBR-en belüli – dokumentálását.

Az Előterjesztés egyértelműen elkülöníti az átadás-átvételtől a bűnjelnek meghatározott eljárási cselekmény elvégzése céljából történő ideiglenes kiadását, különösen a bizonyítási cselekményre történő kiadását vagy a szakértői vizsgálat céljából történő kiadását. A bűnjel átadása és átvétele csak a hatóságok és bűnjelkezelők közötti bűnjel mozgását jelenti, melynek nyilvántartási felülete a KBR. Más, a KBR-t nem használó szerveket érintő átadás, valamint az ideiglenes átadás nem átadás-átvétel.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 51. §-ához*A bűnjel megsemmisítése*

Az Előterjesztés a KBR-rel közvetlen összefüggésben nem lévő, a jogalkalmazói gyakorlat oldaláról felvetett problémát kívánja kezelni a megsemmisíteni rendelt bűnjel vonatkozásában.

Új intézményként kerül bevezetésre a bűnjel megsemmisítés azon esete, amikor a bűnjelkezelő több büntetőügyhöz tartozó bűnjetelt összevontan semmisít meg. A változtatás fontos eleme annak rögzítése, hogy a megsemmisítésen résztvevő bizottságban a megsemmisítés helye szerint illetékes járásbíró, illetve járási ügyészség megbízottja képviseli az adott hatóságot. Ilyen esetekben a bűnjel megsemmisítéséhez szükséges több bizottsági szereplő ahhoz szükséges, hogy igazolja a bűnjelek tényleges megsemmisítését. Szükségtelen lenne ilyen

esetekben valamennyi ügyben eljáró büntetőeljárás lefolytató ügyész vagy bíróság megbízottjának jelenléte. Kiindulva abból, hogy a bűnjel eljárási szakaszokon átívelő hitelesen nyilvántartott útja nem teszi kétségesé a bűnjel azonosságát, a megsemmisítésnél elsődleges igény a bűnjel életútját lezáró tevékenység megtörténetének igazolása.

A módosítás egyben megteremti annak lehetőségét is, hogy hiányos bizottsági részvétel esetén is lefolytatható legyen a megsemmisítés, amennyiben kötelező bírósági és ügyészégi részvétel esetén legalább az egyik hatóság megbízottja megjelenik az értesítés alapján.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 33. és 53. §-ához

Az elkobzott bűnjel értékesítése

Az elkobzott dolgok árverési értékesítését a hatályos együttes rendelet törvényszéki végrehajtói hatáskörbe sorolja. A törvényszéki végrehajtói intézmény fokozatos megszüntetését követően az intézmény kiüresedett. Ennek megfelelően az Előterjesztés rendelkezik a vonatkozó normák – az 56. § b) pontja, az 58. és a 61. § – hatályvesztéséről.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 35., 39. és 40. §-ához

A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: büntetőjogi novella) annak a korábban szabályozatlan eljárásjogi helyzetnek a rendezésére törekszik, ha a lefoglalás tárgya a büntetőeljárás lefolytatásához a továbbiakban nem szükséges, ugyanakkor más hatósági eljárásban továbbra is elvonható az eredeti jogosultjától. Ilyen esetben a 2021. január 1-jét megelőzően hatályos szabályok szerint a lefoglalás megszüntetése mellett a lefoglalt dolgot csak a Be. 321. §-ban meghatározott személyeknek lehet kiadni vagy a Be. 320. § (4) bekezdése alapján a lefoglalt dolog elkobzása érdekében kell intézkedni. E rendelkezések szerint arra nincs lehetőség, hogy az ilyen dolog közvetlenül a más eljárást lefolytató szerv birtokába kerüljön, holott erre méltányolható gyakorlati igény mutatkozik.

A büntetőeljárási szabályozás egyik sarokpontja, hogy a büntetőeljárási kényszerintézkedés fenntartására csak büntetőeljárási okból van lehetőség, így az nem tarthat tovább azon az alapon, hogy a dologra egy másik (pl. szabálysértési) eljárásban szükség lehet. Ebből következőleg, ha a lefoglalás büntetőeljárási okból nem indokolt, az más eljárás érdekeire tekintettel nem tartható fenn, azaz a dolgot ki kellene adni akkor is, ha várható hogy a párhuzamos más hatósági eljárásban arra szükség lenne. Ezzel ezek a párhuzamos eljárások helyrehozhatatlan érdeksérelmet szenvedhetnek.

A Be. módosítása a megfelelő átmenet érdekében a lefoglalás megszüntetésének mindkét esetkörére nézve szűk körben, a további intézkedés rövid tartamú elhalasztásával ad erre lehetőséget. Az átmeneti függő időszakban biztosított, hogy a megkeresett szerv a dolog elvonásáról formális döntést hozhasson. Ezt a függő időszakot a Be. kétféle megoldással biztosítja, a lefoglalás megszüntetése esetén a végrehajtás felfüggesztésével [Be. 321. § (6) bekezdés], elkobzás esetén pedig az intézkedés elhalasztásával [Be. 320. § (6)–(8) bekezdés].

Az elkobzás elhalasztása esetén nincs szükség a Be.-t kiegészítő újabb rendeleti szabályozásra, ugyanis ebben az esetben a törvény maga rendezi, hogy a függő időszak alatti esemény eredményéhez, a külső eljárásban történő lefoglaláshoz képest át kell-e adni a bűnjelet vagy pedig a Be. szabályai alapján lehet intézkedni az elkobzás érdekében. A lefoglalás megszüntetésének a végrehajtásához kapcsolódó felfüggesztés esetében azonban arról van szó, hogy büntető eljárásjogi szempontból a jogosult személyében nem következik be változás, csupán a kiadással egyidejűleg hajtják végre a más eljárásban történő lefoglalást. Az ehhez szükséges eljárási protokollt rögzíti az Előterjesztés.

A folyamat lényege, hogy akár a bűnjelkezelő, akár egyéb szerv őrzi a bűnjelet, az eredeti jogosult átvételre történő felhívását megelőzően értesüljön a megkeresett szerv arról, hogy ha nem foglalja le a bűnjelet, az a felfüggesztési időtartam lejártával a jogosulthoz kerülhet. Ha ez a szerv lefoglalja a dolgot, a bűnjelkezelő feladata a jogosult értesítése arról, hogy a továbbiakban mely szerv birtokában található meg a bűnjelet.

Az Előterjesztés emellett a bűnjel kiadására vonatkozó generális szabályokat is kiegészíti, amelyek a hatályos szöveg szerint nem ismerik azt az esetet, ha más jogági kényszerintézkedés érintené a lefoglalt dolgot. Az Előterjesztés által bevezetett esetkörre is érvényes a büntetőeljárási célok elsőbbsége azáltal, hogy a hatóság határozata vagy

engedélye nélkül még más szerv határozata sem képezheti a kiadás alapját. A Be. 320–321. §-a nem ismer olyan okot, hogy a büntetőeljáráson kívüli kényszerintézkedés esetén meg kellene szüntetni a lefoglalást és a bűnjelet a lefoglaló más szervnek kellene kiadni. Ezért ilyen esetekben is a lefoglalás megszüntetésére csak akkor kerül sor, ha a dologra büntetőeljárás okból nincs szükség és ezekben az esetekben a kiadás a jogosult javára történik. A kiadás végrehajtása során azonban tényleges eltérés történhet a hatósági határozattól akként, hogy a dolog az azt lefoglaló más szerv birtokába kerüljön. Bár ez a körülmény a lefoglalást megszüntethető határozatban nem jelenik meg, de garanciális okokból ehhez is szükséges a hatóság tudomásszerzése és engedélye.

A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 99/A. §-ához

Átmeneti rendelkezések, adatrögzítési moratórium

Az Előterjesztés az új rendszerre való átállással kapcsolatos alapvető megközelítése, hogy indokolt erőforrás takarékosan és fokozatosan felvinni a bűnjelek adatait az új nyilvántartásba. Ennek érdekében fő szabály szerint 2021. évben csak az olyan bűnjelek adatait szükséges rögzíteni a KBR-ben, amelyek ebben az évben keletkeztek, vagy amelyek átadására ekkor került sor. Egyedül ez a megoldás teszi lehetővé, hogy a nem mozgó, változatlan helyen levő bűnjelek tömeges azonnali regisztrációja mellőzhető legyen, ugyanakkor biztosítja, hogy az új érkezések esetén már a nyilvántartás a KBR-en alapuljon. Ettől eltérő átmenetet biztosító rendező elv ahhoz vezetne, hogy az adott ügyben hibrid, részben papíralapú, részben elektronikus bűnjelnyilvántartás valósul meg, ami nemcsak rontaná a KBR megbízhatóságát, hanem jelentősen megnehezítené az ügyfeldolgozást is. Szintén az átadáshoz kapcsolódó egységes rögzítést indokolja, hogy mivel a KBR a bíróságokon működő elektronikus nyilvántartási rendszert műszakilag teljes mértékben felváltja, ezért a bíróságra érkező bűnjelek esetében a KBR-en kívüli nyilvántartási feladat egy alternatív, legalább papíralapú nyilvántartás üzemeltetését tenné szükségessé, ami az adminisztratív terhek mellett visszalépést jelentene a jelenleg működő rendszerhez képest.

A KBR hitelessége mellett tehát a bíróságok jelenlegi nyilvántartási színvonalának a megőrzése is indokolja, hogy a bűnjel átadása 2021-től már csak a KBR-en keresztül valósuljon meg. A 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet módosult 19. § (2) bekezdése szerint azonban speciális bűnjelek esetén annak ellenére sem történik átadás, hogy az ügy más hatósághoz került, például az eljárás a vádemeléssel bírósági szakaszba lép, vagy az ügyet átteszik más eljáró hatósághoz. Átadás hiányában ugyanakkor nem alkalmazható a KBR-ben való rögzítést előíró átmeneti rendelkezés. Emiatt kialakulhat az adott ügyben hibrid nyilvántartás, vagy hogy a KBR az ügyben nem jelez találatot annak ellenére, hogy az ügyben papír alapon nyilvántartott bűnjelek vannak. Ennek elkerülése érdekében a KBR-ben annak ellenére is rögzíteni kell a speciális bűnjelek adatait, hogy átadásuk nem történik meg. Ki kell emelni ugyanakkor, hogy az Előterjesztés ezen átmeneti rendelkezése csak az olyan speciális bűnjelekre vonatkozik, amelyeket a 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet általános szabályai alapján át kellene adni, és erre csak a bűnjel speciális őrzési szabályai alapján nem kerülhet sor. Az Előterjesztés alapján 2021. év vége előtt nem követelmény tehát valamennyi speciális bűnjelet rögzíteni a KBR-ben, hanem elegendő azokat, amelyeket az Előterjesztés hatálybalépését követően fogatosított eljárási cselekmény, különösen vádemelés, áttétel stb. érint.

Az olyan korábbi bűnjelek, amelyek nem mozognak tehát 2021. évben a jogszabály alapján a bűnjelnyilvántartó könyvben maradhatnak, így a fokozatos adatfelvitel könnyebben megoldható jogalkalmazói feladat. A nem mozgó bűnjelek adatainak folyamatos rögzítésével szintén előállhatnak olyan helyzetek, hogy egyes bűnjelek a KBR-ben már rögzítve vannak, mások nem. Ez akkor okoz az ügyfeldolgozást megnehezítő problémát, ha az adott ügyben válik ketté a nyilvántartás. Az Előterjesztés ezért rögzíti, hogy az adott ügyben vagy egységesen a KBR-en belüli bűnjel nyilvántartás legyen, vagy egységesen azon kívüli.

Összességében tehát a fenti szabályokkal biztosítható, hogy adott ügyben egyszerűen és egységesen lehessen meghatározni a nyilvántartás formáját.

A KBR műszaki indulásával összefüggő technikai körülmény, hogy 2021. január 1. és 2021. január 3. napja között nem lehet abba felvinni adatot. Az egyszerűség érdekében ezért az Előterjesztés moratórium meghatározásával előírja erre az időszakra az olyan cselekmény elhalasztását, ami halaszthatatlan adatrögzítési feladattal járna. Ilyen cselekmény egyedül az átadás-átvétel, hiszen a bűnjel lefoglalása vagy létrehozása esetén az esetleges későbbi adatfelvitel nem jár együtt az adatok hitelességének a számottevő romlásával. Átadás-átvétel esetén azonban az adatrögzítő személye is változhat, a folyamat félbeszakadása ezért jelentősebb problémákat okozhat. Az átadás-átvétel elhalasztásával is felmerülhet olyan sürgős eset (pl. bíróság elé állítás), amikor a bűnjelet

a moratórium ideje alatt szükséges eljárási cselekményhez biztosítani. Az ilyen alkalmakra az Előterjesztés az eredeti bűnjelkezelő vagy hatóság feladatkörébe helyezi a bűnjel átadás nélküli rendelkezésre állásának biztosítását.

A bűnügyi nyilvántartási rendszer egyes nyilvántartásai részére történő adatközlés szabályairól szóló 20/2009. (VI. 19.) IRM rendelethez

A büntetőjogi novella beiktatta a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvénybe (a továbbiakban: Bnytvt.) a kiadatási bűnügyi felügyelet jogintézményét. Ezzel összhangban a Bnytvt. végrehajtását szolgáló rendeleti anyagban is szükséges a kiegészítés megtétele.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelethez

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 24. § (3) bekezdéséhez, 29/A. §-ához és 39. § (2)–(2a) bekezdéséhez

A Bv. tv. a büntetőjogi novella 81. §-ával beiktatott Védelmi Programban való részvétellel kapcsolatos rendelkezéseihez igazodóan biztosítja a pártfogó felügyelő tevékenysége során az erre vonatkozó iratok zártan kezelését.

A védelem hatékonyságának biztosítása érdekében indokolt, hogy a közérdekű munkavégzés végrehajtása körében a foglalkoztathatósági szakvélemény beszerzése a védelmet ellátó szerv útján történjen, illetve, hogy a munkahely kijelöléséről a pártfogó felügyelő a védelmet ellátó szervvel egyeztessen. Ez indokolja a kizárólagos illetékesség előírását a közérdekű munka és a pártfogó felügyelet végrehajtása körében is.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 29. § (1a) bekezdéséhez

Szövegpontosító rendelkezést tartalmaz a Bv. tv. 280. § (3) bekezdésének módosításához kapcsolódóan.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 30. §-ához

1. A Bv. tv. kiegészült a mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezésekkel, aminek a lehetőségéről az elítéltet garanciális szempontból a munkahely kijelöléséről szóló határozatban szintén szükséges tájékoztatni.
2. Változott a felülvizsgálati kérelem felterjesztésnek szabályozása, ebből következően az ügyészség által bejelentett felülvizsgálati kérelem esetén azt az ügyészség közvetlenül a bírósághoz terjeszti elő, és erről értesíti a pártfogó felügyelőt, aki ez alapján terjeszti fel az iratokat. Értelemszerűen ez esetben a pártfogó felügyelő az iratokat az elítélt és a védő részére a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő elteltét követően terjesztheti fel, és ha az elítélt vagy a védő is nyújtott be bírósági felülvizsgálati kérelmet, azt is mellékeli. A módosítás ennek megfelelően egyszerűsíti a szöveget.
3. A munkahely kijelöléséről hozott határozat nem tekinthető a Bv. tv. 50. § (1) bekezdés f) pontja szerinti ügydöntő végzésnek, ezért pontosítani szükséges a vonatkozó rendelkezésekben, hogy e határozat nem jogerőre emelkedik, hanem véglegessé válik. A véglegessé vált határozat kézbesítésével egyidejűleg a pártfogó felügyelő az elítéltet az 1. melléklet szerinti formanyomtatvánnyal hívja fel a közérdekű munka megkezdésére azzal, hogy a felhívásban kitűzi a munkavégzés kezdő időpontját. A rendelkezést azért is indokolt módosítani, mert megismétli a Bv. tv. szövegét.
4. A gyakorlatban számos esetben előfordul, hogy a felhívásban megjelölt határnap vagy határidő letelte előtt új időpont kitűzése válik szükségessé a munkahely jelzésére vagy az elítélt méltányolható kérelmére tekintettel. Ez esetben a pártfogó felügyelő újabb felhívást ad ki az elítéltnek, és az új időpontról értesíti a munkahelyet.

E szakasz továbbá kiegészül egy olyan rendelkezéssel, amely azt a helyzetet kezeli, ha az új kezdő időpont kitűzésére a felhívásban megjelölt határnap vagy határidő közeli időpontjára tekintettel nincs lehetőség, illetve a Bv. tv. 288. § (2) bekezdésében megjelölt kötelező félbeszakítási ok következett be, miszerint a pártfogó felügyelő ebben az esetben a félbeszakításról való döntés érdekében az iratokat felterjeszti a büntetés-végrehajtási bírónak.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 16a. alcíméhez, 36. §-ához és 24. alcíméhez

A Bv. tv. kiegészült a mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezésekkel, ennek részletszabályait állapítja meg a módosítás a közérdekű munka és a pártfogó felügyelet végrehajtása körében. Az igazolási kérelem elutasításáról a pártfogó felügyelő, illetve a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő határozattal dönt, valamint ez esetben a mulasztás következményeire figyelemmel megteszi a szükséges intézkedést.

A kezdeményezés, javaslat, illetve az összefoglaló jelentés alapján a büntetés-végrehajtási bíró – esetében erről a fogva tartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet módosítása tartalmaz rendelkezést –, illetve az ügyészség a döntés előtt érdemben vizsgálja az igazolási kérelem elutasításáról hozott határozatot, és amennyiben a mulasztás igazolásának helyt ad, a pártfogó felügyelő, illetve a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő határozatát hatályon kívül helyezi, és az igazolásra tekintettel hozza meg az ügyben a rendelkezését.

A bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtása határidejének elmulasztása esetén az igazolási kérelemről a büntetés-végrehajtási bíró, míg a feltételes ügyészi felfüggesztés esetén a mulasztás igazolásáról az ügyészség dönt.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 37. § (3a) bekezdéséhez

A módosítás a munkahely kijelölésével összefüggésben állapít meg szabályt a határozatnak a törvényes képviselővel való közlésére vonatkozóan, attól függően, hogy annak meghozatalára olyan meghallgatáson került-e sor, ahol a törvényes képviselő jelen volt, vagy sem.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 40/A. §-ához

A hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: 2020. évi CVIII. törvény) módosította a Btk. 69. § (2) bekezdését, a d) pont szerint pártfogó felügyelet alatt áll a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére az, akit a hozzátartozója sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítétek szabadságvesztésre. A módosítás célja az ilyen bűncselekmények esetében az áldozatok hatékonyabb védelme és a bűnismétlés veszélyének csökkentését szolgáló büntetőjogi megoldások bevezetése volt. A szabályozás céljának megfelelően a pártfogó felügyelet végrehajtására vonatkozó részletszabályok körében is indokolt a Btk. 69. § (2) bekezdés d) pontja alapján megállapított pártfogó felügyelet esetkörét megkülönböztetni, és a végrehajtás folyamatára vonatkozóan a fokozott felügyeletet, intenzív kapcsolattartást szolgáló, szigorúbb előírásokat alkalmazni. Ezért szükséges a jelentkezési kötelezettség gyakoriságának minimumát meghatározó rendelkezés előírása.

A Bv. tv. újonnan megállapított 314. § (4b) bekezdése értelmében a pártfogó felügyelet eredményes végrehajtása érdekében a pártfogó felügyelő vagy a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő a külön magatartási szabály megtartásának ellenőrzése során a sértettől vagy a külön magatartási szabállyal érintett más személytől felvilágosítást kérhet. A módosítás értelmében ez esetben a sértett vagy a külön magatartási szabállyal érintett más személy kíméletével kell eljárni, és biztosítani kell a tényleges tartózkodási helyükre vonatkozó adat zárt kezelését. Ugyancsak a sértett és a külön magatartási szabállyal érintett más személy érdekét szolgálja az őket érintő információk a családvédelmi ügyekben eljáró hatóságoktól történő beszerzése, valamint az ilyen jellegű ügyekben a társhatóságokkal való együttműködés előírása.

A Bv. tv. 313. § (4a) bekezdése szerint a pártfogó felügyelő a személyes kapcsolattartás keretében szerzett tapasztalatok alapján dönthet úgy, hogy a pártfogolt kapcsolattartási kötelezettsége teljesítésének módját telefon vagy egyéb elektronikus kapcsolattartás útján határozza meg, változó körülmények esetében pedig ezen intézkedését vissza is vonhatja. A módosítás szerinti rendelkezés meghatározza, hogy a pártfogó felügyelő milyen formában rögzítse az erről szóló döntést.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 47. § (4) bekezdés d) pontjához

A Bv. tv. 61/E. § (1) bekezdés a) pontja szerint a pártfogó felügyelet magatartási szabályainak súlyos megszegése miatt a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről az elítélt lakcíme, illetve tényleges tartózkodási helye szerint illetékes bv. bíró az ügyészség indítványára határoz. A 8/2013. (VI. 29.)

KIM rendelet 47. § (3) bekezdése tévesen az első fokon eljáró bíróság székhelye szerinti ügyészséget jelöli meg illetékes ügyészként, ezért szükséges a rendelkezést a Bv. tv.-vel összhangban módosítani.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 62/A. § (3c)–(3f) bekezdéséhez

A hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: 2020. évi CVIII. törvény) szigorította a Büntető Törvénykönyv feltételes szabadságra vonatkozó szabályait, egyrészt a halálos eredménnyel járó szándékos bűncselekmények esetében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, míg bizonyos esetben a kizárás főszabálya alól engedett kivételt és bírói mérlegelés körébe utalta az ügydöntő határozatban a feltételes szabadságra bocsáthatóságról való rendelkezést. Tekintettel arra, hogy e személyek fokozott veszélyt jelentenek a társadalomra, indokolt, hogy a büntetés-végrehajtási bíró számára a feltételes szabadságra bocsátásról való döntés során is szélesebb körben álljon rendelkezésre szakmai vélemény, ezért a 2020. évi CVIII. törvény kibővítette a büntetés-végrehajtási intézet előterjesztéséhez csatolandó iratok körét, többek között az elítélt kiskorú gyermekére vonatkozó gyámhatósági véleménnyel, továbbá előírta pártfogó felügyelői vélemény kötelező beszerzését.

A büntetés-végrehajtási bíró döntését megalapozó pártfogó felügyelői véleményt a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő készíti el, és annak tartalmában fontos hangsúlyt kell, hogy kapjon a visszaesési kockázatok feltárása mellett, az elítéltnak az általa elkövetett bűncselekményhez való viszonyulása, illetve hogy az elítélt tanúsított-e a bűncselekménnyel okozott hátrány jóvátételét eredményező vagy azt célzó magatartást. A törvénytisztelő életmód folytatására vonatkozó készség vizsgálatához pedig a pártfogó felügyelői vélemény a jövőben bemutatja az elítélt reintegrációs programokban és az egyéni gondozási tervben elért eredményeit, az elítélt szabadulást követő munkaerőpiaci helyzetét, a fogvatartása során a kapcsolattartásának módját és gyakoriságát és azt, hogy az elítélt befogadó környezete megfelelően szolgálná-e a társadalmi visszailleszkedését.

A megalapozott döntéshozatalt segíti elő a Bv. tv. 188. § (2) bekezdésének – a Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoportja összefoglaló véleménye alapján – a büntetőjogi novellával történő módosítása is, miszerint ha a szabadságvesztésből hátralévő idő a két évet meghaladja a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó előterjesztéshez csatolni kell környezettanulmányt, amelyet az elítélt által a letelepedés helyeként megjelölt település szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő készít el. A környezettanulmány azonos tárgykörben készül, mint a pártfogó felügyelői vélemény, ebből következően azonos ténymegállapítások rögzítése szükséges, amit a módosítás visszautalással old meg az egyszerűsítés érdekében.

A Bv. tv. újonnan beiktatott 45. § (6a) bekezdése rögzíti a kegyelmi kérelemhez kapcsolódó környezettanulmány elkészítésére vonatkozó hatásköri szabályokat, miszerint a szabadságvesztést töltő vagy pártfogó felügyelet alatt álló feltételes szabadságra bocsátott elítéltet érintő kegyelmi eljárás esetén a környezettanulmányt a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő készíti el. Ezzel összefüggésben szükséges a környezettanulmány tartalmára vonatkozó rendelkezés megalkotása, amit a módosítás ugyancsak visszautalással old meg azzal, hogy a feltételes szabadságon lévő elítélt tekintetében azt kell bemutatni, hogy a társadalmi beilleszkedése milyen mértékben valósult meg, és hogy a jelenlegi befogadó környezete megfelelően szolgálja-e a társadalmi visszailleszkedését.

Az újonnan bevezetett pártfogó felügyelői vélemény és környezettanulmányok esetében a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 62/A. § – tervezet 53. §-a szerinti – (3c) bekezdésében meghatározott szempontok egy részére a fogva tartó bv. intézet büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelője rendelkezik a szükséges információkkal, míg a munkaerőpiaci integrációra és az elítéltet befogadó környezetre vonatkozó kérdések vizsgálatát az elítélt vagy elzárást töltő elítélt szabadulását követő tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő tudja elvégezni. Annak érdekében, hogy a pártfogó felügyelői vélemény vagy környezettanulmány átfogó képet alkosson az adott elítéltről, indokolt az egyes feladatkörök elhatárolása.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 62/C. § (7a) bekezdéséhez

Az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2018. évi XCIV. törvény 2019. január 1-jei hatállyal módosította a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényt. Ennek értelmében az állami foglalkoztatási szervnél munkavállalási szándékkal jelentkező, reintegrációs őrizetbe helyezett elítéltek – annak ellenére, hogy büntetés-végrehajtási jogviszonyuk fennáll – jogosultakká válnak az ott

elérhető szolgáltatások igénybevételére. A munkavégzés a társadalmi beilleszkedés egyik legfontosabb eleme, ezért indokolt, hogy a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő – összhangban a Bv. tv.-ben foglalt, munkavállalás elősegítésére irányuló jogalkotói szándékkal – a reintegrációs őrizetbe történő kihelyezést megelőzően tájékoztassa az elítéltet arról, hogy álláskeresősi ellátásra lehet jogosult, aminek előfeltétele, hogy az illetékes állami foglalkoztatási szervnél jelentkezzen.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 62/E. §-ához

A Bv. tv. 185. §-ának módosításával a szabadításra felkészítési tevékenység a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői hatáskörbe került, ezért pontosítani szükséges a végrehajtási szabályokat is, rögzítve a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő ezzel kapcsolatos feladatait.

A győri tragédia rámutatott arra, hogy a gyermekek fokozottabb védelme érdekében indokolt, hogy az egyes szakterületek, így a gyámhatóság és a büntetés-végrehajtási intézet kölcsönösen megfelelő információval szolgáljanak a szükséges intézkedések meghozatalához. A Bv. tv. újonnan megállapított 185. § (8) bekezdése alapján a módosítás rögzíti a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő értesítési kötelezettségének teljesítésére vonatkozó részletszabályokat.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 1. mellékletéhez

A közérdekű munka végzésére történő felhívás tartalmi módosítása a Bv. tv. mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolódik, mivel erről indokolt a felhívásban is felhívni az elítélt figyelmét. Szükséges továbbá a hatánap megjelölése mellett a határidőre feltüntetése is.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet szövegcsere módosításaihoz

1. A felsorolást szükséges kiegészíteni az összefoglaló pártfogó felügyelői véleménnyel.
2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a nevelésbe vétel során eljáró gyermekvédelmi szerv elnevezése területi gyermekvédelmi szakszolgálat. Ezt a pontosítást végzi el a szövegcsere módosítás.
- 3–5. A módosítás technikai pontosítást tartalmaz, az eljárás alá vont személlyel egészíti ki a normaszöveget ott, ahol ez ideig azt nem tartalmazta.
6. Eltérő gyakorlat jellemzi a pártfogó felügyelők eljárását a tekintetben, hogy milyen dokumentumok alapján intézkednek az ügyirat kormányhivatalok közötti áttétele érdekében. Az egyértelműség érdekében ezt fejt ki a szövegcsere módosítás.
7. A közérdekű munka végrehajtásának előkészítése, az első meghallgatás során a halasztás szükségességének vizsgálása is indokolt, kiemelten a hivatalból történő halasztás eseteire.
8. Szükségtelen a felhívás megismétlése, ha erre a meghallgatáson jegyzőkönyv felvétele mellett sor került. A szövegcsere módosítás ezáltal csökkenti az adminisztrációs terheket.
9. A büntetőjogi novella 59. § a) pontja hatályon kívül helyezte a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 47. § (3) bekezdését, ebből következően a közérdekű munka jellegének feltüntetése is szükségtelenné vált a munkahely kijelöléséről szóló határozatban.
10. A munkahely kijelöléséről szóló pártfogó felügyelői határozat nem az ügy érdemében hozott határozat, ezért nem jogerőre emelkedik, hanem véglegessé válásáról van szó, ezt a pontosítást vezeti át a szövegcsere módosítás.
11. A Bv. tv. 286. § (3) bekezdésének módosítása miatt szükséges módosítás.
12. Technikai pontosítást tartalmaz.
13. A pártfogó felügyelőnek az első meghallgatás időpontját legkésőbb a kezdőirat kormányhivatalhoz történő érkeztetésétől számított harmincadik napra kell kitűznie, az elzárás kiszabható tartamára tekintettel szükséges az elzárás alatt álló pártfogoltak esetében is rögzíteni, hogy a felhívásuk a bv. intézeten keresztül történik.

14. A szövegcsere módosítás a felesleges szóismétlést szünteti meg.
15. A Bv. tv. újonnan megállapított 317. § (5) bekezdése szerinti esetben a pártfogó felügyelő nem készít egyéni pártfogói tervet, ennek megfelelő átvezetését végzi el a szövegcsere módosítás.
16. A Bv. tv. újonnan beiktatott 313. § (4b) bekezdése értelmében a bíróság által megállapított külön magatartási szabály módosítása érdekében a pártfogó felügyelő közvetlenül a büntetés-végrehajtási bírónak tesz javaslatot, ebből következően szükséges pontosítani azt, hogy kizárólag az ügyészség által előírt külön magatartási szabály módosítása esetén tesz a pártfogó felügyelő javaslatot az ügyészségnek.
17. A módosítás az egységes terminológia használat érdekében szükséges, ugyanis erre vonatkozóan a 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 10. § (1) bekezdés h) pontja már tartalmaz egy meghatározást.
18. A kegyelmi eljárás során a környezettanulmány beszerzése érdekében az első fokon eljáró bíróság intézkedik, ezért szükséges ezzel kiegészíteni a felsorolást.
19. A jogszabályi hivatkozás téves, ezért annak pontosítása szükséges.

A 8/2013. (VI. 29.) KIM rendeletet érintő hatályon kívül helyező rendelkezéshez

1. A Btk. módosítása nyomán a közérdekű munka jellegét a bíróság már nem állapítja meg, ezért ennek vizsgálata is szükségtelenné vált.
2. A Bv. tv. újonnan megállapított 317. § (3) bekezdésével egyértelműen rögzült a feltételes ügyési felfüggesztés esetére a pártfogó felügyelet tartamának kezdő napja, ami az elrendelő ügyészségi határozat meghozatalának napja. A Bv. tv. 312. § (1) bekezdése és e rendelkezés alapján tehát törvényi szinten meghatározott a pártfogó felügyelet kezdő napja, ebből következően a rendelet 38. § (2) bekezdése jelen formájában nem tartható fenn, mivel szükségtelen ismétlést tartalmaz.
3. Ez az esetkör a bv. ügyész feladatkörébe tartozik, ezért szükséges e pont hatályon kívül helyezése.
- 4–5. Szükségtelen az egyes tréningek példálózó felsorolása.

A büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII. 12.) IM rendelethez

A 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 3. § (2a) bekezdéséhez

A Bv. tv.-be a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 379. §-ával beiktatott „Egészségügyi elkülönítés a befogadási eljárásban” alcím 91/A. §-a lehetővé teszi, hogy a befogadást követően – az egészségügyi szakterület javaslatára – a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának írásbeli intézkedése alapján az elítélt a befogadó részlegen tizennégy napra egészségügyi okból elkülöníthető legyen. A módosítás ennek részletszabályait állapítja meg.

A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltekkel és egyéb jogcímen fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 12/2014. (XII. 16.) IM rendelethez

A 12/2014. (XII. 16.) IM rendelet 5/A. alcíméhez és 11. § (1)–(1a) bekezdéséhez

A mobiltelefonban okozott kárral összefüggésben indított kártérítési eljárás során nyert gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy azok nagyon elhúzódnak, viszont a fogvatartotti mobiltelefon csak az eljárás befejezése és a kártérítési összeg megfizetése után kerülhet vissza a fogvatartott birtokába. A módosítás célja, hogy a kártérítési eljárás során kívül történő lefolytatásának előírással a fogvatartott mielőbb visszakapja a mobiltelefont a kártérítési eljárás lezárását és a kártérítési összeg rendezését követően, további fontos érdek, hogy a fogvatartott szabadulása előtt a kártérítési eljárás lezárásra kerüljön.

A Bv. tv.-be a büntetőjogi novella 112. §-ával beiktatott 175/A. §-a rendezi – a korábban országos parancsnoki szakutasításban meghatározott – a mobiltelefon óvadék jogintézményét. A mobiltelefon óvadék biztosítja az okozott kár nagyobb mértékű megtérülését, mivel lehetőséget biztosít a mobiltelefonban keletkezett kár összegének közvetlenül levonására a mobiltelefon óvadék összegéből. A módosítás ennek részletszabályait határozza meg.

A kényszergyógykezelés és az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtásáról, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet feladatairól szóló 13/2014. (XII. 16.) IM rendelethez

A 2020. évi CVIII. törvénynek az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt érintő módosítása értelmében az IMEI főigazgató főorvosa a kötelező gyógykezelés elrendelésére irányuló eljárást nem csupán a kényszergyógykezelés megszűnése, hanem a kóros elmeállapotú elítélt szabadítása esetén is kezdeményezi, amennyiben a beteg további intézeti gyógykezelése szükséges. A módosítás ennek részletszabályait határozza meg. Annak érdekében, hogy a polgári bíróság kellő időben le tudja folytatni az eljárást, a módosítás az eljárás megindítására a szabadulást megelőzően legalább harminc nappal korábbi időpontot ír elő. A módosítás rögzíti továbbá a beteg törvényes képviselőjének, illetve hozzátartozóinak értesítésére, illetve a beteg egészségügyi dokumentációjának átadására vonatkozó kötelezettséget.

A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak fegyelmi felelősségéről szóló 14/2014. (XII. 17.) IM rendelethez

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 10. § (3) bekezdéséhez

A Bv. tv. 61/A. §-ának újonnan beiktatott (5a) bekezdése – a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezésének szabályaival egyezően – megteremti a lehetőségét annak, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a reintegrációs őrizet elrendelését újból megvizsgálja, és ennek alapján a végzését hatályon kívül helyezhesse, ha a bv. intézet a reintegrációs őrizet esedékességének napjáig arról értesíti, hogy az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el. A módosítás ezekre az esetekre az elsőfokú fegyelmi eljárás soron kívüli lefolytatását írja elő, hiszen fontos érdek, hogy az esedékesség napja előtt tisztázva legyen a fegyelmi vétségért való felelősség kérdése. Tekintettel arra, hogy a másodfokú eljárás lefolytatásának határideje rövidebb, a módosítás annak tartamát nem érinti.

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 13. § (4)–(5) bekezdéséhez és 31. § (1) és (3) bekezdéséhez

Az elítélt biztonsági vagy fegyelmi szempontú, jellemzően egyszemélyes elkülönítésével összefüggésben a testi és lelki egészséghez fűződő alapjog biztosítása érdekében az alapjogok biztosa ajánlást fogalmazott meg, amelynek eredményeként a biztonsági elkülönítés, a fegyelmi elkülönítés, a magánelzárás fenytetés és az önkárosító magatartás megelőzése érdekében a büntetőjogi novella több ponton is módosította a Bv. tv.-t. A prevenció leghatékonyabb eszköze a behelyezés előtt és végrehajtás során időszakos orvosi, szükség esetén pszichológusi vizsgálat, illetve az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazása. A módosítás ennek részletszabályait – kiemelten az elkülönítés alatti orvosi vizsgálat gyakoriságát – határozza meg az egyszemélyes elhelyezéssel járó fegyelmi elkülönítésre és a magánelzárás végrehajtására vonatkozóan.

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 24. § (1) bekezdéséhez és 25. § (1a) bekezdéséhez

A hatályos rendelkezés, mely a jogorvoslati nyilatkozatnak a kihirdetésekor történő megtételét rögzíti, nem ad megoldást arra az esetre, ha a fegyelmi jogkör gyakorlójaként a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka jár el elsőfokon, de a kiszabott fenytetéssel szemben nincs helye bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásának. Ez esetben ugyanis az elítélt vagy védője a Bv. tv. 142. § (2) bekezdés a) pontja értelmében az országos parancsnokhoz fordulhat panasszal. A módosítás ezt a kiegészítést végzi el, mellőzi továbbá a szövegből a bv. bíró rövidítés bevezetését, mivel az később nem fordul elő. Szükséges rendezni továbbá az országos parancsnok eljárására vonatkozó szabályokat, amit a módosítás az iratok alapján történő eljárási formaként állapít meg.

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 27. § (1) bekezdéséhez

A hatályos rendelkezés alapján, a 25. § (1) bekezdésében foglaltak tükrében nem értelmezhető, hogy mikor tart tárgyalást a parancsnok a másodfokú fegyelmi eljárásban, a módosítást ezt teszi egyértelművé.

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 31. § (4) bekezdését hatályon kívül helyező rendelkezéshez

A 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet 31. § (4) bekezdése tartalmát tekintve törvényi szintre tartozó, garanciális rendelkezést tartalmaz, amelyet a büntetőjogi novella a Bv. tv. 169. § (7) bekezdéseként törvényi szintre emelt, ezért e rendelkezés hatályon kívül helyezése indokolt.

A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak letétjének kezeléséről és a birtokukban lévő külföldi fizetőeszközzel kapcsolatos eljárásról szóló 15/2014. (XII. 17.) IM rendelethez

A 15/2014. (XII. 17.) IM rendelet 9. § (3) bekezdéséhez és 16. § (2a) bekezdéséhez

A módosítás hiánypótló rendelkezésként rögzíti, hogy az elítélt fogvatartása alatt érkezett és részére át nem adható levelek eredeti példányát – ide nem értve a bűncselekményre utaló, bizonyítékként szolgáló levelet – letétként kell kezelni, és azt a szabaduláskor jegyzékkel kell átadni az elítélt vagy a meghatalmazott átvevő részére. A módosítás meghatározza a jegyzék tartalmát is, továbbá az átvételnek a jegyzéken történő aláírással való igazolását.

A 15/2014. (XII. 17.) IM rendelet 15. § (4a) bekezdéséhez és a 6. § (1) bekezdését érintő szövegcsere módosításhoz

A módosítás a Bv. tv. újonnan megállapított 175/A. § (4) bekezdésével függ össze, ennek eredményeként a büntetés-végrehajtási intézet felhatalmazást kap arra, hogy a mobiltelefon óvadék összegét kezelje mindaddig, amíg a fogvatartott a mobiltelefont vissza nem adja az intézetnek. A módosítás azt is rögzíti, hogy a kártérítési határozat alapján van helye a kártérítés összegének a mobiltelefon óvadékból történő levonására.

A szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírás helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelethez

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 2. § 9. pontjához, 24. § (1)–(2) bekezdéséhez, 39. § (2) bekezdés h) pontjához és (3) bekezdés h) pontjához, 40. § (2) bekezdés h) pontjához és (3) bekezdés h) pontjához, 41. § (2) bekezdés h) pontjához és (3) bekezdés h) pontjához, valamint 60a. alcíméhez

A Bv. tv. 173. § (2) bekezdése lehetőséget ad a kapcsolattartási formák között elektronikus kapcsolattartásra, amelyet a büntetés-végrehajtási szerv (a továbbiakban: bv. szerv) a gyakorlatban internet alapú telekommunikációs eszköz útján biztosít. Figyelemmel arra, hogy e kapcsolattartási forma több helyen is szabályozásra kerül, a célszerűségi szempontok fogalommeghatározás bevezetését indokolják.

A módosítás továbbá hiánypótló rendelkezésként meghatározza az egyes rezsimszabályokhoz igazodóan a telekommunikációs eszköz útján történő kapcsolattartás gyakoriságát. Ugyanakkor a módosítás lehetővé teszi, hogy katasztrófahelyzet vagy egészségügyi veszélyhelyzet idején a bv. szerv vezetőjének rendelkezése alapján a látogatófogadás kiváltására a telekommunikációs eszköz útján történő kapcsolattartás rezsimszabályokra tekintet nélkül alkalmazható legyen. A szabályozás az egyes végrehajtási fokozatokhoz igazodóan differenciáltan került kialakításra a kellő motiváció érdekében.

Az Országgyűlés 2020. november 17. napján fogadta el az egyes törvényeknek a nyilvántartásokkal és elektronikus ügyintézésrel összefüggő módosításáról szóló T/13262. számú törvényjavaslatot, amely módosítja a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bv. Sztv.) 28/A. §-át a telekommunikációs eszköz útján történő kapcsolattartással összefüggésben nyilvántartandó adatok körét és kapcsolatfelvétel során a kapcsolattartó azonosításának módját illetően. A módosítás az új szabályozással való összhangot teremti meg.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 11/B. § (4) bekezdéséhez

A Bv. tv.-nek a büntetőjogi novella 81. §-ával beiktatott Védelmi Programban való részvétellel kapcsolatos rendelkezéseivel összefüggésben a módosítás a büntetés-végrehajtási intézet (a továbbiakban: bv. intézet) részére előírja, hogy a védett személy szabadulásáról, annak esedékessége előtt harminc nappal értesítse a Tanúvédelmi Szolgálatot, annak érdekében, hogy a védelem biztosításához szükséges intézkedések megtételéhez kellő idő álljon rendelkezésre.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 14. § (5) bekezdéséhez

A Bv. tv. kiegészült a mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezésekkel. Ennek értelmében az elítélt mulasztás igazolására benyújtott kérelmről a bv. intézet parancsnoka dönt, míg a bírósági felülvizsgálati kérelem, mint jogorvoslati kérelem benyújtása határidejének elmulasztása esetén az igazolási kérelmet a büntetés-végrehajtási bíró bírálja el.

Az igazolási kérelem elutasítása esetén a bv. intézet a mulasztás következményeire figyelemmel megteszi a szükséges intézkedést. Ilyen intézkedés többek között a feltételes szabadság kizárására vonatkozó előterjesztés megtétel, amelyhez a módosítás értelmében a jövőben mellékelni kell az igazolási kérelmet és az elutasításról hozott határozatot, ugyanis a büntetés-végrehajtási bíró – erről a fogva tartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet módosítása tartalmaz rendelkezést – a döntéshozatal során érdemben vizsgálja az igazolási kérelem elutasításáról hozott határozatot, és amennyiben a mulasztás igazolásának helyt ad, a parancsnok határozatát hatályon kívül helyezi, és a mulasztás igazolására figyelemmel hozza meg az ügyben a döntést.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 20. § (1a) bekezdéséhez

A Bv. tv. Egészségügyi elkülönítés a befogadási eljárásban alcímét a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló törvény 379. §-a iktatta be, felhatalmazást adva arra, hogy – az egészségügyi szakterület javaslatára – a bv. intézet parancsnokának írásbeli intézkedése alapján az elítélt a befogadó részlegen tizennégy npra egészségügyi okból elkülöníthető legyen. A módosítás ezzel összefüggésben állapít meg részletszabályokat.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 24. § (1) és (2) bekezdéséhez

Tekintettel arra, hogy a kapcsolattartás engedélyezéséhez, illetve büntetés-végrehajtás rendjének és biztonságának megőrzése, valamint a kapcsolattartó személyazonosságának a kapcsolattartás alkalmával történő megállapítása érdekében a Bv. Sztv. 28/A. §-ban felsorolt személyes adatok megadása és nyilvántartása elengedhetetlen, a kapcsolattartásra jelölt személy önrendelkezési joga lényegében a kapcsolattartás kezdeményezésének elfogadása tekintetében értelmezhető, mivel dönthet úgy, hogy azt nem vállalja. A kapcsolattartásra jogosult személy, ha a kapcsolattartóként való nyilvántartást vállalja, szükséges, hogy a nyilvántartásban történő adatkezelés céljából írásban megadja a Bv. Sztv. 28/A. §-ában meghatározott személyes adatait. A módosítás ezt vezeti át a szövegbe.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 25/B. §-ához és 179. § (7) bekezdéséhez

A Bv. tv. újonnan megállapított 31/A. §-a a kiutasítás végrehajtása érdekében egyes büntetések végrehajthatóságának kizártságát állapítja meg, azaz a kiutasítás végrehajtása a más büntetőügyben kiszabott elzárás, közérdekű munka és pénzbüntetés – ideértve a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést is – végrehajtásának akadályát képezi. A büntetést kiszabó bíróság kötelezettsége ebben a körben az, hogy ha a kiutasítást végrehajtandó szabadságvesztés vagy elzárás mellett szabta ki, és van ilyen végrehajtási akadály, azt a szabadságvesztésről, illetve elzárásról szóló értesítőlapon megjegyzésként tüntesse fel. A módosítás garanciális elemként a bv. intézet számára is előírja, hogy vizsgálja meg, fennáll-e a végrehajtási akadály, és ha igen, azt jelezze az érintett bíróságnak, illetve bv. bírónak.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 26. § (3) és (4) bekezdéséhez és 1. mellékletéhez

A Bv. tv. 122. § k) pontja alapján az elítélt jogosult a jogszabályban meghatározottak szerint saját ruha viselésére, illetve használati tárgyak tartására. Az elítélt magánál tartható tárgyainak köre a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel, valamint az egyes rezsimszabályok szerint korlátozható.

Az elítélt birtokában, egyes tárgyak tartásának külön feltétel nélküli, nem kontrollált körülmények között történő lehetővé tétele adott esetben a fogvatartás biztonságát veszélyeztetheti, így többek között balesetvédelmi, tűzvédelmi szempontból veszélyeket hordozhat magában. Mindez a tárgyak birtokban tartásának engedélyezése céljából történő bevizsgálás lehetőségén túl szükségessé teheti a tartásukra és használatukra vonatkozóan külön szabályok – a használat módja, helyszín kijelölése vagy korlátozása – alkalmazását is.

A gyakorlat jelzése alapján hosszabb idő óta problémát jelent a rendelet 1. melléklet 6.2. sora szerinti televíziókészülék birtokban tartására vonatkozó rendelkezés, mivel nincs rendezve, hogy ha a televíziókészüléket a bv. intézet nem tudja biztosítani, akkor egy zárkában vagy lakóhelyiségben hány televíziókészülék birtokban tartása engedélyezhető és milyen szempontok alapján. A bv. intézet parancsnokának hatáskörébe tartozik a televíziókészülék tartásának engedélyezése, a módosítás eredményeként egyértelmű válik, hogy

annak eldöntése is parancsnoki jogkörébe tartozik, hogy egy adott zárkában, illetve lakóhelyiségben hány televíziókészülék tartását engedélyezi. Ez utóbbi döntés során a parancsnok a fogvatartás biztonságát veszélyeztető rendkívüli események bekövetkezésének elkerülése érdekében a zárka vagy lakóhelyiség felszereltsége és az elítéltek létszáma mellett egyéb tényezőket is figyelembe vesz, így az elhelyezett fogvatartottak hangulatára vonatkozó esetleges hatásokat.

Mindezek mellett azt is szükséges meghatározni, hogy az elítélt mekkora képátmérőjű televíziókészüléket tarthat magánál.

Ugyancsak biztonsági és balesetvédelmi szempontok indokolják az 1. melléklet 1.12. és 3.8. alpontjának a módosítását. A jelenleg hatályos szövegből elhagyásra kerül továbbá a vízmelegítő kifejezés, amely az áruházak kínálata szerint inkább a bojlerekhez hasonló termékeket jelöli, ebből következően elegendő a vízforraló szerepeltetése.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 52. § (3a) bekezdéséhez és 53. § (3)–(4) bekezdéséhez

Az elítélt biztonsági vagy fegyelmi szempontú, jellemzően egyszemélyes elkülönítésével összefüggésben a testi és lelki egészséghez fűződő alapjog biztosítása érdekében az alapjogok biztosa ajánlást fogalmazott meg, amelynek eredményeként a biztonsági elkülönítés, a fegyelmi elkülönítés, a magánelzárás fenytés és az önkárosító magatartás megelőzése érdekében a büntetőjogi novella több ponton is módosította a Bv. tv.-t. A prevenció leghatékonyabb eszköze a behelyezés előtt és végrehajtás során időszakos orvosi, szükség esetén pszichológusi vizsgálat, illetve az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazása. A módosítás ennek részletszabályait – kiemelten az elkülönítés alatti orvosi vizsgálat gyakoriságát – határozza meg a biztonsági elkülönítésre és a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezésre vonatkozóan.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 30. alcíméhez

A módosítás a büntetőjogi novellával beiktatott Bv. tv. 150/A. §-ával összefüggésben állapít meg garanciális szempontú részletszabályt.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 63. § (1) bekezdéséhez, 75. § (1) bekezdéséhez és 106. § (1) bekezdéséhez

A büntetőjogi novella új jogintézményként vezette be az elítélt életvitelére és közbiztonsági kockázatára vonatkozó rendőri jelentést. A módosítás a büntetőjogi novellával beiktatott Bv. tv. 103. § (1a) bekezdésével, illetve a Bv. tv. 116. §-ának újonnan megállapított (5) bekezdésével összefüggésben állapít meg részletszabályokat.

A módosítás továbbá a hozzátartozója sérelmére elkövetett nyolcévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel fenyegetett személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt elítéltek esetében az áldozatok fokozottabb védelme érdekében – a 2020. évi CVIII. törvény célkitűzéseivel összhangban – a kimaradás, az eltávozás vagy a látogató bv. intézetén kívüli fogadás engedélyezése körében kötelezővé teszi az elítélt életvitelére és közbiztonsági kockázatára vonatkozó rendőri jelentés beszerzését.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 92. § (3) bekezdéséhez

A módosítás a Bv. tv.-nek a büntetőjogi novellával megállapított 132. §-ával összefüggésben határozza meg a pszichológus feladatait.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 99. § (1) és (2a)–(2c) bekezdéséhez, 100. § (1) bekezdéséhez, 103. § (9) bekezdéséhez és 117/A. §-ához

Az elmúlt években folyamatosan felerősödött a pszichoaktív szert [lásd a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 2. § 7. pontját] tartalmazó tudatmódosító szerek terjesztése, amelynek a bv. intézetek is célpontjaivá váltak. A büntetés-végrehajtási szervek személyi állományának megtévesztésével a tudatmódosító szerek elsősorban levélpostai küldeményként – ideértve a folyóirat vagy más újság levélpostai küldeményt is –, másrészt az elítélt részére negyedévente beküldhető, úgynevezett ruházati csomag útján érkeznek be, azok átítatásával. Ennek magas biztonsági kockázatára tekintettel a büntetés-végrehajtási szervezet egyik kiemelt feladatává vált a pszichoaktív szer gyanús küldemények preventív jelleggel történő kiszűrése és annak megakadályozása, hogy azok a címzett részére ebben a formában kézbesíthetők legyenek. A tudatmódosító szerek használata ugyanis nemcsak a fogyasztóra,

de a többi elítélre is negatív hatással van, tekintettel arra, hogy annak fogyasztása és intézeti terjesztése gyakran összefügg testi sértésekkel és egyéb bűncselekményekkel.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a büntetés-végrehajtási szerveknél feltárt negatív jelenségekre reagálva biztosította – kizárólag azokban az esetekben, amikor alapos a gyanú arra, hogy az elítélt részére érkezett levélpostai küldemény vagy csomag pszichoaktív szert tartalmazhat – a levelek fénymásolatban történő kézbesítését és a csomagban érkezett ruházat mosatással történő fertőtlenítését, ezzel meggátolva a tudatmódosító anyagok címzett részére történő átadását. Ezekben az esetekben a gyanús anyagokat (visszatartott eredeti levelet, ruházatot) a büntetés-végrehajtási szervek az illetékes nyomozóhatóságnak küldték meg további vizsgálatra, amelynek eredményétől függően került sor további intézkedések megtételére. A tapasztalatok kedvezőek, ezért a gyakorlat jogszabályi szinten való rögzítése indokolt.

A módosítás eredményként a pszichoaktív szerekkel átitatott küldemények kiszűrése érdekében meghatározott körben a levélküldemények kizárólag másolatban kerülnek átadásra, illetve a csomagban érkezett ruházat átmosás, a lábbeli fertőtlenítés után kerül átadásra, azonban a csomagoló anyag, amelyet ugyancsak gyakran itatnak át pszichoaktív szerrel, és a küldemény szempontjából nem lényeges, nem kerül átadásra, de az elítéltet a feladó személyéről tájékoztatni kell. A fogvatartott kérheti az eredeti fénykép átadását, amennyiben az nem tartalmaz pszichoaktív szert, viszont ez esetben a bevizsgálással szükségszerűen felmerülő költségeket meg kell előlegeznie.

A módosítás továbbá újraszabályozza a fogvatartás biztonságát sértő tartalmú levelek kezelésére vonatkozó rendelkezést, figyelembe véve a büntetőeljárás érdekeit is.

A módosítás értelmében továbbá a jövőben az elítélt a szabad felhasználású letéti pénze terhére, illetve kapcsolattartója az elítélt részére a csomagküldés szabályai szerint fizethet elő napilapra, hetilapra vagy folyóíratra, az levélküldeményként nem adható fel.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 110. § (3) bekezdéséhez

A módosítás a vallásgyakorláshoz tartozó megfelelő élelmezés biztosítása körében lehetővé teszi, hogy az elítélt a szabadfelhasználású letéti pénze terhére a speciális étkeztetést biztosító egyháza vagy vallási közössége részére adományt juttasson.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 115. § (6) bekezdéséhez és 136. § (1)–(2), (4) és (8) bekezdéséhez

A büntetőjogi novella a szabadulásra felkészítés körében több ponton is érintette a Bv. tv.-t, többek között annak feladatát, kiemelten az egyéni gondozási terv és az egyéni reintegrációs program kialakítását és figyelemmel kísérését a büntetés-végrehajtási felügyelő hatáskörébe utalta. A módosítás a hatásköri változásból eredő átvezetéseket végzi el.

A módosítás továbbá rögzíti, hogy ha az elítélnek kiskorú gyermeke van a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőnek – aki a reintegrációs terv elkészítéséhez vizsgálja az elítélt családi kapcsolatait – az elítélt várható szabadulásáról mely gyámhivatalt kell értesítenie abból a célból, hogy a tényleges szabadulás előtt még kellő idő álljon rendelkezésre annak feltárására, hogy szükséges-e gyermekvédelmi intézkedés megtétele.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 71. alcíméhez

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényből eredő, elsősorban terminológiai változások a Bv. tv.-ben átvezetésre kerültek, a módosítás a szükséges pontosításokat végzi el a tanulmányok folytatása körében.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 137. § (2a)–(2c) bekezdéséhez és 141/A. §-ához

A 2020. évi CVIII. törvény szigorította a Btk. feltételes szabadságra vonatkozó szabályait, egyrészt a halálos eredménnyel járó szándékos bűncselekmények esetében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, míg bizonyos esetben a kizárás főszabálya alól engedett kivételt, és bírói mérlegelés körébe utalta az ügydöntő határozatban a feltételes szabadságra bocsáthatóságról való rendelkezést. Tekintettel arra, hogy e személyek fokozott veszélyt jelentenek a társadalomra, indokolt, hogy a büntetés-végrehajtási bíróság számára a feltételes szabadságra bocsátásról való döntés során is szélesebb körben álljon rendelkezésre szakmai vélemény, ezért

a 2020. évi CVIII. törvény kibővítette a büntetés-végrehajtási intézet előterjesztéséhez csatolandó iratok körét, többek között az elítélt kiskorú gyermekére vonatkozó gyámhatósági véleménnyel.

A megalapozott döntéshozatalt segíti elő a Bv. tv. 188. § (2) bekezdésének – a Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoportja összefoglaló véleménye alapján – a büntetőjogi novellával történő módosítása is, miszerint ha a szabadságvesztésből hátralévő idő a két évet meghaladja a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó előterjesztéshez csatolni kell környezettanulmányt, amelyet az elítélt által a letelepedés helyeként megjelölt település szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő készít el.

A módosítás a 2020. évi CVIII. törvény rendelkezéseihez kapcsolódóan a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó előterjesztés előkészítése körében a környezettanulmány és a gyámhatósági vélemény beszerzésére vonatkozó részletszabályokat állapítja meg, kitérve a soron kívüli lefolytatandó eljárás különös szabályaira. A módosítás a bv. intézet értesítési kötelezettségére vonatkozóan az elítélt tényleges szabadulását illetően az illetékes gyámhivatal, a kötelező gyógykezelés kezdeményezése körében az illetékes ügyészséget jelöli meg.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendeletet érintő szövegcsérés módosításokhoz

Az 1–10. pont és 18–19. pont a rezsimszabályoknak a telefonon történő kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit érintik. Kiemelten kell kezelni az elítélt kapcsolattartásának elősegítését, azonban a rezsimszabályok logikáját követve a fokozatosság elvét szem előtt kell tartani. A rezsimszabályok akkor alkalmazhatók hatékonyan, ha az abban meghatározott juttatások mértéke szélesebb spektrumban biztosítja az előrelépés lehetőségét. A módosítással elérni kívánt elsődleges célkitűzés az elítélt motivációjának még hatékonyabb felkeltése, annak fenntartása, amely által önmagától képes felismerni a juttatások adta lehetőségeken át a kedvezőbb rezsimkategóriába történő előrelépés előnyeit.

Annak érdekében, hogy az elítéltek belső motivációja kialakuljon, a módosítás az általános rezsimbe sorolt elítéltek telefonálási idejének növelése valamennyi végrehajtási fokozaton belül tíz perc időtartammal növeli. A módosítás a belső arányosság megtartása érdekében ezt az emelést a szigorúbb rezsimszabályok alá tartozó elítéltek tekintetében is megteszi. A legnagyobb arányú növekedés azonban az enyhébb rezsimben mutatkozik meg, ahol a hatályos rendelkezésekhez képest a telefonálással tölthető idő a fegyház és a börtön végrehajtási fokozatban a duplájára, a fogház végrehajtási fokozatban pedig a jelenlegi hetvenöt percről százhusz percre emelkedik. E markáns emelkedés bizonyára valamennyi fogvatartottra ösztönzőleg hat majd, amelynek várható eredménye az elítélt együttműködésének elérése, példamutató magatartásának bizonyítása, ami az elítéltek egymás sérelmére elkövetett cselekményeik számának csökkenésére is pozitív kihatással lehet.

A módosítás a letartóztatottak esetében is megnöveli a telefonon történő kapcsolattartás időtartamát.

A 11. pont szerinti szövegcsere téves jogszabályi hivatkozást pontosít.

A 12–13. pont szövegcsere a levélküldemények fogalmát és az ellenőrzés módját pontosítja az új szabályozásnak megfelelően.

A 14. pont szerinti szövegcsere a Bv. tv.-nek a szakképzésről szóló törvényből eredő módosítását vezeti át.

A 15. pont szerinti szövegcsere a bv. intézeten belüli feladatmegosztás szerint pontosítja a rendelkezést.

A 16. pont szerinti szövegcsere a Bv. tv. 188. § (2) bekezdésének módosulásából eredő változást vezeti át. A gyakorlat jelzése alapján ugyanis a feltételes szabadságra bocsátásról szóló előterjesztésnek három hónappal az esedékesség előtt történő megtétele túl távoli időpont a tényleges szabaduláshoz képest.

A 17. pont szerinti szövegcsere a Bv. tv. 13. § (2) bekezdésének a sértett értesítésére vonatkozó szabályaik módosulásából eredő változást vezeti át.

A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 115. § (5) bekezdését érintő hatályon kívül helyező rendelkezéshez

A Bv. tv.-t a szabadulásra felkészítés körében a büntetőjogi novella több ponton is módosította, többek között hatásköri változás is történt, a társadalmi kötődés programban lévő egyéni reintegrációs programját a jövőben a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő alakítja ki, ezért mellőzendő a rendelkezésből a reintegrációs tiszt megnevezése.

A fogva tartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés c) és d) pontjához és (3)–(6) bekezdéséhez

A 2019. január 1. napjától az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt állami és igazságügyi követelések végrehajtása, valamint az igazságszolgáltatás gyakorlása során megállapított vagy az eljárási cselekmények kikényszeríthetőségéhez kapcsolódó vagyoni jellegű joghátrányok végrehajtása szükségessé teszi a törvényszék gazdasági hivatala feladatkörére vonatkozó rendelkezés felülvizsgálatát. A gazdasági hivatalnak azokban az esetben, amikor a követelés behajtása az állami adó- és vámhatóság feladatkörébe tartozik, meg kell tennie a végrehajtás foganatosítása érdekében szükséges valamennyi intézkedést. Megjegyzendő, hogy a zár alá vétel, az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tételének és az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének végrehajtása is az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe került, azonban a végrehajtás iránti intézkedés a határozatot hozó bíróság feladatkörébe tartozik.

Emellett szerepel a végrehajtási eljárásnak az állami adó- és vámhatóságnál történő GH általi kezdeményezésére vonatkozó általános szabályozása is, mely az adóvégrehajtásról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 125/A. § (2) bekezdésében és 125/B. (2) bekezdésében előírt, a megkereséshez csatolandó döntés formai követelményeit is rögzíti, továbbá azokat a teendőket, amelyeket a GH-nak akkor kell megtennie, ha az a követelés, amely végrehajtására a megkeresést indította, módosul.

Az (1) bekezdés dc) pontjában szereplő óvadék és biztosíték olyan igazságügyi követelések amelyeket nem kell előírni, és önkéntes teljesítésre felhívásnak sincs helye, ha kérelemnek a bíróság határozatban helyt ad, úgy az óvadékként vagy biztosítékként letett pénzösszeg a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet alapján kezelendő, ezért szerepeltetése külön pontban indokolt.

Szükséges továbbá kivételként szerepeltetni a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 45/A. § (5) bekezdésre történő hivatkozást, ugyanis a rendelkezés második mondata szerint, ha az adós a megbírságolt, és a rendbíróság kiszabására az eljárás befejezését megelőzően került sor, a rendbíróság behajtását az önálló bírósági végrehajtó az alapügyben foganatosítja.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 13. § (2) bekezdéséhez, 53. § (2) bekezdéséhez és 68. § (3) és (5) bekezdéséhez

A módosítások a törvényszéki végrehajtói státusz megszűnése és az addig hatáskörébe tartozó, de 2020. január 1-jétől véglegesen az állami adó- és vámhatóság feladatkörébe kerülő behajtások és meghatározott cselekmény végrehajtásával összefüggő és a hatáskörváltozással szükségszerűen együtt járó változtatásokat tartalmaznak.

A rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a rendkívüli jogorvoslatban született döntés eredményeként előállhat, hogy a már végrehajtás alatt lévő követelést érintő rendelkezés módosul, melyről a végrehajtást foganatosítót értesíteni kell. A törvényszéki végrehajtó és az ügykezelését ellátó iroda státuszának megszűnését követően, a végrehajtási feladatokat a törvényszéki végrehajtótól átvevő állami adó- és vámhivatallal a kapcsolatot a jövőben, a gazdasági hivatal tartja a bíróság részéről.

A módosítás rögzíti, hogy a rendelet 53. § (2) bekezdése alapján a fiatalkorúval szemben kiszabott pénzbüntetés behajtása, a 68. § (3) bekezdése alapján a vagyonekl kobzás végrehajtása végett a bíróság részéről behajtást kérőként a gazdasági hivatal jár el, és látja el ezzel összefüggésben az általános feladatkörében meghatározott és az egyes speciális végrehajtási feladatokat.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 23. § (4) bekezdéséhez

A rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére halasztás iránti kérelem elintézésének eljárási menetére ad iránymutatást, ha annak elintézésére a bíróságnak a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség. A büntetés végrehajtásának stádiumára tekintettel az ilyen kérelem már csak a büntetés végrehajtásának félbeszakítása körében intézhető el, ezért a módosítás a bíróság számára azt írja elő, hogy az érintett tájékoztatása mellett intézkedjen a kérelem elbírálására jogosult BVOP részére való megküldése iránt.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 45. § (3) bekezdéséhez és 65. § (5) bekezdéséhez

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 29/A. §-a a védett személlyel szemben kiszabott közérdekű munka és a 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet 39. § (2a) bekezdése a pártfogó felügyelet végrehajtására speciális szabályokat állapít meg. A végrehajtásra a Budapest Főváros Kormányhivatal illetékes, kivéve, ha a kijelölt munkahely más megye területén található. Lényeges, hogy a védelmet ellátó szerv tájékoztatást kapjon arról, hogy mely szervet kell megkeresnie a munkahely kijelölése, illetve a végrehajtás érdekében.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 61. § (2a) és (2b) bekezdéséhez

A Bv. tv. 31/A. §-a a büntetés végrehajtásának új kizáró okait szabályozza, abban az esetben ha az ügydöntő határozat kiutasítás kiszabásáról rendelkezik. Eszerint a kiutasítás végrehajtása a más büntetőügyben kiszabott elzárás, közérdekű munka és pénzbüntetés-ideértve a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést is – végrehajtásának akadályát képezi. A rendeleti szabályozás kiegészítése a bíróságnak azon adminisztrációs és intézkedési kötelezettségeit rögzíti, ha a kiutasítás kiszabására végrehajtandó szabadságvesztés mellett került sor, és az elítéltet más büntetőügyben olyan elzárásra ítélték, továbbá vele szemben kiszabott közérdekű munkát vagy a pénzbüntetést olyan szabadságvesztésre változtatták át, amelynek a végrehajtása még nem fejeződött be. A bíróság kötelezettsége ebben a körben a végrehajtási akadálynak a szabadságvesztés ténylegesen végrehajtása esetén a szabadságvesztésről szóló értesítőlapon való feltüntetésének teljesítésével, ha pedig a szabadságvesztés végrehajtásra beszámításra vagy a végrehajtás felfüggesztésére tekintettel ténylegesen nem kerül sor, külön végzés meghozatalával és a végzésnek a végrehajtás iránti intézkedésre illetékes bv. csoportnak való megküldésével valósul meg.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 65. § (1) bekezdés a) pontjához és 65. § (3a)–(3b) bekezdéséhez

A Btk.-nak a 2020. évi CVIII. törvénnyel történő módosításai a személy elleni erőszakos bűncselekmények vagy más, az elítélt fokozott személyi társadalomra veszélyességet feltételező bűncselekmények esetére adnak olyan megoldást, ami hatékony védelmet biztosít e bűncselekmények áldozatai számára. Ennek keretében technikai eszközzel történő ellenőrzés mellett kötelező az áldozatok védelmét szolgáló magatartási szabály (távoltartás) megállapítása, továbbá a hozzátartozók sérelmére elkövetett kevésbé súlyos, de személy elleni erőszakos bűncselekmények esetén, ha a szabadságvesztés végrehajtását a bíróság felfüggesztette, kötelező a pártfogó felügyelet elrendelése, valamint az áldozatok védelmét szolgáló magatartási szabály megállapítása, amely csak indokolt esetben mellőzhető. E törvényi rendelkezések végrehajtását szolgáló rendeleti szintű előírásokkal egészíti ki a módosítás a hatályos szabályozást a pártfogó felügyelet kötelező elrendelése esetén az értesítőlap megküldése, illetve a távoltartás elrendelése esetén az erről szóló határozat megküldésére vonatkozó rendelkezésekkel.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 70. §-ához, 71. § (2)–(5) bekezdéséhez és 110. § (2)–(4) bekezdéséhez

Az elektronikus adat ideiglenes és végleges hozzáférhetetlenné tételének végrehajtási cselekményei a törvényszéki végrehajtótól az állami adó- és vámhatósághoz kerülnek, a rendeleti szintű szabályok ennek megfelelően módosulnak, meghatározva az egyes törvény által előírt feladatkörök részletszabályait.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 83. §-ához, 84. § (3) és (5) bekezdéséhez, 86. § (4) bekezdéséhez és 90. § (8) bekezdéséhez

A módosítás könnyítve a végrehajtás iránti intézkedést érintő eljárási módszer adminisztratív terhein, a bűnügyi költségre vonatkozóan az eddig kötelezően előírt értesítőlap kiállítását már nem követeli meg. A behajtást kérő a bűnügyi költség végrehajtását érintően, akkor is, ha azt az ügyészség állapította meg, továbbá a közjegyző által kiszabott pénzbírság behajtásakor a törvényszék gazdasági hivatala lesz, mely a végrehajtás foganatosításával összefüggésben megteszi a szükséges, az általános feladatkörében meghatározottak szerinti, valamint az egyes, a végrehajtható okirat specialitásához fűződő különös intézkedéseket. Miután a végrehajtást ténylegesen az állami adó- és vámhatóság foganatosítja, a végrehajtási cselekményekről való értesítésig, de legfeljebb az adóhatósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezéseinek figyelembevételével indokolt a követelés behajtására vonatkozó iratokat nyilvántartani.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 92. §-ához

A törvényszéki végrehajtással összefüggő törvénymódosítás érinti a büntetőeljárásról szóló törvénynek a bűnügyi költség megfizetésére halasztás vagy részletfizetés engedélyezése iránti eljárását, miután a törvényszéki végrehajtói státusz megszűnése folytán megszűnik a foglalási jegyzőkönyv beszerzésére vonatkozó kötelezettség az ötvenezer forintot meghaladó összegű bűnügyi költséget érintő fizetési kedvezményről való döntés meghozatalát megelőzően. Mindez maga után vonja a fizetési kedvezménnyel összefüggő rendeleti előírások módosítását, mely a fizetési kedvezményről határozó bíróságra és a székhelye szerint illetékes gazdasági hivatalra vonatkozó kötelezettségeket rögzíti.

A módosítás továbbá a Be. szabályokkal való koherenciát teremti meg, ugyanis a büntetőjogi novella 273. § 16. pontja 2021. január 1-től hatályon kívül helyezte a Be. 443. §-át, egyúttal a büntetőjogi novella 159. §-a a Be. 127. §-át kiegészítette a (10) bekezdéssel, ezért a hivatkozás pontosítása szükséges.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 93. §-ához

A bűnügyi költség, valamint a rendbírság mérséklése vagy elengedése az igazságügyi miniszter jogkörébe tartozó döntés, mely elrintheti a már végrehajtás alatt álló jogkövetkezményeket, ezekkel összefüggésben tartalmaz a módosítás eljárási szabályokat.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 113. § (6)–(8) bekezdéséhez

A bv. bíró eljárására vonatkozó általános rendelkezések hatályos szabályai már tartalmazzák előírásokat a Védelmi Program hatálya alá tartozó személyekre, ezt egészíti ki a módosítás olyan szükséges, az ügyiratok kezelésére és az értesítőlap kiállítására vonatkozó rendelkezésekkel, amely a védett személy érdekeit szolgálja.

A mulasztás igazolása körében beiktatásra került új törvényi szabályozásra tekintettel a rendeleti szintű új szabály az eljárás menetét rendezi abban az esetben, amikor a büntetés-végrehajtásért felelős szerv által a mulasztás igazolása körében hozott döntést a büntetés-végrehajtási bíró bírálja felül.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 117. §-ához

A Btk.-nak a 2020. CVIII. törvénnyel történő módosítása megújította a feltételes szabadságra bocsátásból való kizárásra vonatkozó szabályozást. Ennek keretében a legsúlyosabb, az emberi életet vagy a testi épséget sértő bűncselekmény, valamint a hozzátartozó sérelmére elkövetett jelentős tárgyi súlyú személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetője – határozott ideig tartó szabadságvesztés esetén – a törvény erejénél fogva kizárásra került a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből.

Az említett bűncselekményi körben megteremtett kétfokozatú szabályozás alapján a legsúlyosabb esetekben, a más ember életének szándékos kioltásával elkövetett bűncselekmények esetében semmilyen különös méltánylást érdemlő körülmény nem oldhatja fel a törvényi tilalmat, azonban a kizárt bűncselekményi kör enyhébb eseteiben a törvény az egyéni körülmények értékelése alapján kivételesen biztosítja annak lehetőségét, hogy a perbíróság a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéről rendelkezessen.

Tekintettel a feltételes szabadságra bocsátást érintő fenti anyagi jogi rendelkezés és a feltételes szabadságra bocsátás kapcsán a bv. bíró által vizsgálandó szempontrendszernek a Bv. tv. 2019. január 1-jével beiktatott 188. § (1a) bekezdésében való megjelenésére, indokoltá vált a rendeleti szintű szabályozás felülvizsgálata és e törvényi követelményeknek való megfeleltetése.

A feltételes szabadságra bocsátásról való döntés speciális esete az, amikor a kedvezményről való döntésre szabadlábon lévő olyan elítélt vonatkozásában kerül sor, akinél a kedvezmény esedékessége a nem bv. intézetben foganatosított bírói engedélyes kényszerintézkedés hatálya alatt töltött idő beszámításával következett be. Ilyen esetben a kedvezményről való döntéséhez szükséges adatokról így pl. a kényszerintézkedés alatt tanúsított magatartásról az elítélt lakcíme, illetve tényleges tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányság által készített, az elítélt életvitelére és közbiztonsági kockázatára vonatkozó rendőri jelentésből nyerhető információ, melynek beszerzésére vonatkozó szabályozást tartalmazza a módosítás.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 63a. alcíméhez

A Bv. tv. 2019. január 1. napjával hatályba lépő módosítása a büntetés-végrehajtási bíróra telepítette a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának a pártfogó felügyelet magatartási szabályainak megszegése miatti utólagos elrendelése eljárásának lefolytatását. A módosítás a bv. bírónak a döntés végrehajtásával összefüggő feladatait szabályozza, ha az eljárásban a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről határozott.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 132. § (2)–(4) bekezdéséhez

A bv. bíró hatáskörébe tartozó eljárások közül a kényszergyógykezelés felülvizsgálatát érintően a Bv. tv. 2021. január 1-jétől hatályba lépő módosítása a kényszergyógykezelés megszüntetéséről hozott végzés elleni ügyészégi fellebbezés végrehajtásra halasztó hatályát mondja ki. Ez a törvényi változtatás jelentősen befolyásolja a végrehajtás részletszabályait meghatározó egyes rendeleti szintű előírásokat, a módosítás ezeket küszöböli ki a kényszergyógykezelés megszüntetése esetén az erről szóló értesítőlap kiállítására, átadására és megküldésére vonatkozó rendelkezések rögzítésével.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 137. § (2) bekezdéséhez

A módosítás a kegyelmi eljárás körében egyrészt – a Bv. tv. módosítására tekintettel – tartalmilag, másrészt az átláthatósági szempontok alapján szerkezetileg pontosítja a hatályos szabályozást. A módosítás alapján egyértelművé válik az adott terhelti kör tekintetében a környezettanulmány elkészítésére megkeresendő szerv és annak illetékessége. A Bv. tv. módosítása alapján a bv. intézet elhagyásával járó intézkedéseket megelőzően az elítélt életvitelére és közbiztonsági kockázatára vonatkozó rendőri jelentés készítésére kereshető meg az elítélt lakcíme, illetve a tényleges tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányság, mely intézkedés megtételének biztosítása a végrehajtás iránti kegyelem esetén is indokolt.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 139. § (6) bekezdéséhez

A kegyelem eredmények módosuló, de már végrehajtás alatt álló követelés esetében írja elő a módosítás a gazdasági hivatal, mint behajtást kérőnek a kegyelem hatályosulása érdekében szükséges intézkedéseit.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendeletet érintő szövegcsere módosításokhoz

Az a), c)–d) és f) pontban szereplő módosítás az igazságügyi követelések behajtásának az állami adó- és vámhivatalhoz való végleges telepítéséből eredően pontosítja a GH feladatkörét, továbbá leköveti a végrehajtást foganatosító személyében történő alanyváltozást, mely abból származik, hogy az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe kerülnek a törvényszéki végrehajtó eddigi feladatkörei.

A b) pontban a módosítás bevezeti a védett személy fogalmát.

Az e) pontban a módosítás a letartóztatás törvényi alapú megszűnésének esetére szabályozza a végrehajtással összefüggő feladatokat. A kényszerintézkedés megszüntetése minden esetben határozat hozatalával történik, míg a megszűnés nem feltétlenül tételezi fel újabb határozat meghozatalát. Mivel a letartóztatás megszűnése esetén is lényeges, hogy erről a bv. intézet időben értesüljön, indokolt a hivatkozott rendelkezés kiegészítése azzal, hogy a vádemelés utáni megszűnés esetén is értesítőlapot állít ki a bíróság.

A g) pont helytelen törvényi hivatkozást pontosít.

A 9/2018. (VI. 11.) IM rendeletet érintő hatályon kívül helyező rendelkezésekhez

Hatályukat veszítik a rendelet azon rendelkezései, amelyek kizárólag a 2020. január 1. napjával véglegesen megszűnő törvényszéki végrehajtóra, a törvényszéki végrehajtói ügykezelő irodára, valamint azokra az értesítőlapokra vonatkoznak, amelyek a végrehajtás módjának változására tekintettel szükségtelenné váltak.

A bűnügyi költségek előlegezéséről szóló 11/2018. (VI. 12.) IM rendelethez

A Be. bevezette az ún. pre-gyanúsított állapot meghatározásaként a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy kategóriáját. Ennek a fogalmi lényegét a Be. 386. § (1) bekezdése tartalmazta, ami egyben

behatárolta a kategória létezésének kezdetét és végét, hiszen elfogáshoz, idézéshez, előállításához, közlés elrendeléséhez, illetve vele szemben elfogatóparancs kibocsátásához kapcsolódhat.

A büntetőjogi novella célja volt ugyanakkor egy konkrétabb fogalom meghatározás, ezért a terhelt fogalmi meghatározása mellé beiktatta a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy fogalmát is, megjelölve azt a büntetőeljárás szakaszt és intervallumot, amikor egyáltalán ez a kategória felmerülhet, meghatározva azokat a jogintézményeket, amelyekhez a státusz kapcsolódhat. A fogalom meghatározáson túl a büntetőjogi novella törekedett arra is, hogy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy (pre-gyanúsított) státusza teljeskörűen szabályozásra kerüljön annak érdekében, hogy a jogalkalmazók számára egyértelmű legyen, hogy a gyanúsított kihallgatást megelőzően milyen jogintézmények alkalmazására kerülhet sor a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vonatkozásában. A büntetőjogi novella kiemelt figyelmet fordított a kategória feltüntetésére mindazon intézményeknél, ahol a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy egyáltalán felmerülhet, ahol ezt a személyt jogok illethetik, illetve kötelezettségek terhelhetik. (Tehát a fogalom bevezetésének és alkalmazásának az egyes jogintézményekhez kapcsolódó következetes átvitele és továbbgondolása jelenik meg a Be.-novellában, így ahol akár a terhelt mellett, akár önállóan felmerülhet a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy jogi relevanciája, ott ennek koherens feltüntetése megtörtént, azaz: a terhelt jogai és kötelezettségei, a védő szabályai, a büntetőeljárás cselekvőképesség, a törvényes képviselő jogállása, az ügygondnok, a mulasztás következményei, az elfogatóparancs, a testi kényszer, az egyéb adatszerző tevékenység, az őrizet, a motozás, a lefoglalás, a zár alá vétel, az áttétel, az eljárás cselekmény elvégzése határozat nélkül, a jelenlét az eljárás cselekményen a felderítés során, a gyanúsított kihallgatása, az eljárás felfüggesztésének tartama és egyéb rendelkezések, a katonai eljárás szabályai, a távollévő terhelttel szembeni eljárás és a külföldön tartózkodó terhelt távollétében való eljárás szabályai vonatkozásában.) Erre figyelemmel vált szükségessé az egyes büntetőjogi tárgyú rendeletekben a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy kategóriájának minden olyan jogintézménynél való pontos feltüntetése, ahol a Be.-ben módosításra került.

Az egyes büntetőeljárás cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelethez

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 5. § (1) bekezdéséhez

A joggyakorlat részéről igényként jelentkezett, hogy a helyettes vagy a kirendelő által kirendelt védőkénti kijelölés megkönnyítése érdekében a jogszabály kifejezetten szabályozza lehetőségként az olyan internetes szolgáltatások igénybevételét, amely az ügyvédek számára teszi lehetővé az eljárás cselekményen való közreműködésre történő jelentkezést.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet II. Fejezet 7/A. alcíméhez

A bűncselekmények gyermekkorú sértettjeinek büntetőeljárás során elszenvedett másodlagos viktimizációja, olyan súlyos és sürgősséget igénylő lelki sérüléseket okozhat a gyermekekben, hogy minden lehetséges eszközzel fel kell lépni ennek elkerülése érdekében.

A büntetőjogi novella egyik súlyponti újítása, hogy az izlandi Barnahus-módszer mintájára erősíti az igazságszolgáltatás és a gyermekvédelem együttműködését az eljárás cselekmények során. A Barnahus-módszer célja és központi eleme, hogy a gyermeket lehetőleg egyszer hallgassák meg, melynek során mind az eljárás szempontból, mind a pszichológiai és gyermekvédelmi szempontból releváns kérdések tisztázhatók legyenek.

A büntetőjogi novella 154. §-a egészítette ki a Be. 87. § (1) bekezdés b) pontját, amely lehetővé teszi, hogy az igazságügyi pszichológus szakértő, illetve a gyermekek fokozott kíméletét biztosító ún. Barnahus-módszer alkalmazására képesítéssel rendelkező szaktanácsadó közreműködjön a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárás cselekmény végrehajtása során.

Az eljárás cselekmények végrehajtása minden esetben a bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság feladata, e szervek határozzák meg az eljárás cselekmény kereteit, irányát, gondoskodnak annak feltételeiről, rendjéről, biztosítják annak jogszerűségét. Az eljárás cselekményen közreműködő szakértő (szaktanácsadó) ezért soha nem válik az eljárás cselekmény „urává”, az eljárás cselekményekkel kapcsolatos rendelkezési joga nincs, az eljárás cselekményen való közreműködése során köteles megtartani az eljárást folytató szerv rendelkezéseit,

utasításait. Az eljárási cselekmény során keletkezett bizonyítási eszköz büntetőjogi szempontú értékelése szintén a büntetőügyben eljáró bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság feladata.

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság által kifejtett tevékenység újszerűségét a Be. 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontjának szóhasználatában a „közreműködésével hajtja végre” fordulat fejezi ki, ami arra utal, hogy a szakértő (szaktanácsadó) ilyen esetben közvetlenül az eljárási cselekmény végrehajtásában vesz részt. Ez pedig az előzőek szerint nem azonos a szakértő (szaktanácsadó) eljárási cselekményen való jelenlétével, egyéb módon történő közreműködésével, illetve a bizonyítási eszközök felderítéséhez, felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez szükséges tájékoztató jellegű felvilágosítással, amikor a szakértő (szaktanácsadó) az egyéb jelenlévő büntetőeljárásban részt vevő személyekkel azonos módon vesz részt az eljárási cselekményen. A Barnahus-módszer esetében az az eljárási cselekmény végrehajtásának lényege, hogy az érintett gyermek jellemzően személyesen nem is találkozik a szakértő (szaktanácsadó) által közvetített szervvel. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság jellemzően csak a szakértővel (szaktanácsadóval) van közvetlen kapcsolatban, őt irányítja, miközben az eljárási cselekménnyel érintett gyermekkel csupán közvetett módon, a szakértőn (szaktanácsadón) keresztül kommunikál. A Barnahus-módszer sajátos alkalmazásának legnagyobb előnye éppen az, hogy az eljárási cselekmény során személyesen nem egy hivatalos személy, hanem a gyermek számára könnyebben elfogadható speciálisan képzett szakember jeleníti meg. Ebben a sajátos eljárásrendben a szakértő (szaktanácsadó) nem csupán tolmácsolja az eljáró szerv kérdéseit, közléseit, hanem szakmai tudását és módszereit felhasználva a szakma szabályai szerint alakítja az eljárás menetét, és így éri el az eljáró szerv által meghatározott kérdések megválaszolását. Minden sajátossága ellenére az eljárási cselekménynek a Be. 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti végrehajtása nem változtat azon az alapvetésen, hogy az eljárási cselekményről az azt végrehajtó bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság rendelkezik, így a végrehajtás jogszerűségének, eredményességének biztosítása is e szervek feladata, felelőssége.

A Be. 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti eljárási cselekmény előkészítése során a fentiekén túl figyelemmel kell lenni arra is, hogy a Be. 191. § (1) bekezdés g) pontja alapján a büntetőeljárás során később nem járhat el szakértőként az a személy, akit az ügyben korábban szaktanácsadóként vettek igénybe. A szakértő kizárására vonatkozó szabályok az igazságügyi pszichológus szakértő közreműködése esetén ezzel szemben megengednek bizonyos mozgásteret, ebben az esetben csak arra kell figyelemmel lenni, hogy a közreműködésével végrehajtott eljárási cselekményen tanúsított tevékenysége a szakvéleménnyel összefüggésben később se adhasson alapot az elfogultság megállapítására.

Az Előterjesztés a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet különleges bánásmód biztosításáról szóló II. Fejezetét egészíti ki a 7/A. alcímmel, ahol meghatározza azokat a részletszabályokat, amelyeket a bíróságnak, ügyészségnek és a nyomozó hatóságnak kell alkalmaznia, ha a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekményt a Be. 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontjában szereplő igazságügyi pszichológus szakértő, vagy szaktanácsadó közreműködésével hajtja végre.

Az Előterjesztés először általánosságban határozza meg a szakértő (szaktanácsadó) igénybevételének feltételeit, ezek szerint a szakértő (szaktanácsadó) közreműködése alapvetően akkor indokolt, ha a gyermek részvételével zajló bizonyításhoz különleges szakértelem szükséges, illetve a gyermeki jogok és a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése, illetve gyermekvédelmi szempontok miatt szükséges. A szakértő (szaktanácsadó) eljárási cselekményen való közreműködését megalapozó körülmények példálózó felsorolásában pedig azokat az eljárásjogi helyzeteket szerepelnek, ahol az eljárásban részt vevő gyermekek különösen sérülékenyek.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet VI. Fejezete tartalmazza a telekommunikációs eszközök használatának részletszabályait. Az Előterjesztés ehhez képest határozza meg azokat az eltérő szabályokat, amelyeket a szakértő (szaktanácsadó) közreműködésével elvégzett eljárási cselekményeken kell alkalmazni. Ezek lényege, hogy az eljárási cselekmény „ura” ekkor is az eljárási cselekmény vezetője, aki egyrészt meghatározza az eljárási cselekmény célját és tartalmát, másrészt közvetlen irányítást gyakorol az eljárási cselekmény teljesítése felett. A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy védelme, valamint az eljárási cselekmény szakszerűségének és zavartalanságának biztosítása érdekében az Előterjesztés korlátozza azoknak a személyeknek a körét, akik vele egy helyiségben tartózkodhatnak, valamint megtiltja, hogy továbbítsák felé az eljárási cselekmény helyszínén, illetve más elkülönített helyszínen felvett kép- és hangfelvételt, vagy folyamatos hangfelvételt. Az eljárási cselekmény vezetője az előzőek szerint a Barnahus-módszer szerinti monitoringszobából, vagy más telekommunikációs eszköz használatára alkalmas

helyiségből irányíthatja az eljárási cselekményt, oly módon, hogy a közreműködő szakértővel (szaktanácsadóval) közvetlenül kizárólag ő tarthatja a kapcsolatot.

A szakértő (szaktanácsadó) közreműködésével elvégzett eljárási cselekmény jogszerűségéhez – annak újszerűsége okán is – kiemelt érdek fűződik, ezért az Előterjesztés kizárólag abban az esetben engedi meg az eljárási cselekmény lefolytatását, ha a telekommunikációs eszköz használatára, valamint a kép- és hangfelvétel és a folyamatos hangfelvétel rögzítésére szolgáló technikai eszközök üzemszerű működése akadálytalanul biztosítható.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 17. § (4) bekezdéséhez

A büntetőjogi novella módosítja a Be. ügyirat-megismerésre vonatkozó szabályait. A Be. 100. §-a kiegészül három új bekezdéssel, ezek szerint a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság korlátozhatja a megismerés jogát, illetve valamely megismerési módot meghatározott ügyiratok tekintetében, ha

- több cselekmény miatt folyik az eljárás, és van olyan cselekmény, amely miatt gyanúsítás közlésére még nem került sor,
- az eljárás során jelentős mennyiségű iratot szereztek be, amelyek átvizsgálása még nem fejeződött be,
- az ügyirat megismerésének valamely módja törvénysértő lenne, vagy az az ügyirat jellegére tekintettel lehetetlen.

A Be. új szabályai és az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet jelenlegi 17. § (2) és (4) bekezdése ellentmondásban lennének egymással. A jogszabályi kollízió feloldása érdekében szükséges a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 17. § (4) bekezdésének módosítása.

A módosítás értelmében amennyiben a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság valamely megismerési módot az említett esetek fennállása miatt korlátozná, előtte a megismerésre jogosulttal egyeztetethet arról, ha a megismerést más módon kívánja biztosítani. A más módon biztosítás azon kívül, hogy „ügyfélbarát” megoldás, az eljáró szervek adminisztratív terheit is csökkentheti. A korlátozásról ugyanis határozatot kell hozni, a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 17. § (2) bekezdése alapján azonban a megismerés indítványnak megfelelő biztosításának számít, ha arra az indítványt előterjesztő által utóbb elfogadott módon, illetve időben kerül sor, amely esetben nem kell határozatot hozni.

Mindezek alapján tehát, ha pl. az ügyirat megismerésének valamely módja törvénysértő lenne (pl. gyermekpornográf felvételtől készült másolat kézbesítése), de a megismerés más módon is biztosítható (pl. az ügyirat megvizsgálásával), akkor ahelyett, hogy az eljáró szerv a megismerés korlátozásáról döntené, ehelyett egyeztetethet a megismerésre jogosulttal és ez alapján másolat kézbesítése helyett az ügyirat megvizsgálásával biztosíthatja a megismerést.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 36–36/B. §-ához

A büntetőjogi novella módosította az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EÜtv.) 71/D. § (1) bekezdését. Az EÜtv. a kézbesítés garanciális kérdéseit törvényi szinten szabályozza. Az Előterjesztésben foglalt módosítás csupán technikai, végrehajtási jellegű részletszabályokat határoz meg annak érdekében, hogy a tagállamok közötti postai kézbesítés szabályozása rugalmasan és gyorsan tudjon alkalmazkodni a postai kézbesítésre vonatkozó szabályok esetleges változásához. Fontos kiemelni, hogy az Európai Unió másik tagállamában tartózkodó címzett részére történő kézbesítés esetén főszabályként az EÜtv. hivatalos irat kézbesítésére vonatkozó szabályai szerint kell eljárni, a rendelet kizárólag arra az esetre tartalmaz kiegészítő rendelkezéseket, ha az EÜtv. értelmében a hivatalos iratot postai úton kell kézbesíteni.

A tértivevény többlétszolgáltatás érdemi garanciát nem jelent azokban az esetekben, ahol a kézbesítés megtörténtéhez jogkövetkezmény nem fűződik, ugyanakkor felesleges adminisztratív terhet jelent és indokolatlan költséget eredményez, erre tekintettel azokban az esetekben, ahol a papíralapú ügyiratnak az átvételéhez jogkövetkezmény nem fűződik, vagy amely átvételének igazolására nincs szükség, az Előterjesztés – a belföldi kézbesítés szabályaihoz hasonlóan – lehetőséget ad azok egyszerű postai küldeményként történő kézbesítésére.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet új 36/A. § (2) bekezdése előírja, hogy abban az esetben, amikor a belföldi postai úton történő kézbesítés során A/4. vagy A/5. jelzésű, büntetőügyben saját kezéhez kézbesítendő hivatalos irat érkezéséről szóló értesítést kellene használni, akkor a külföldre kézbesítendő hivatalos irat tértivevényén

meg kell jelölni a „saját kézbe” szolgáltatás igénybevételét jelölő rubrikát. Ez azonban a szabályszerű kézbesítés megállapítását önmagában nem érinti.

Az Előterjesztés – a külföldi kézbesítés gyakorlati nehézségeire reagálva – lehetővé teszi, hogy a tértivevénnyel postázott hivatalos irat szabályszerű kézbesítése ne csak a visszaérkezett tértivevény alapján legyen megállapítható. Az Előterjesztés értelmében a címzettnek, illetve az eljáró szervnek lehetősége nyílik arra, hogy amennyiben a tértivevény nem érkezett vissza, illetve az alapján a szabályszerű kézbesítés ténye nem állapítható meg egyértelműen, abban az esetben bármilyen egyéb módon igazolja a címzett részére történő kézbesítés tényét. E tekintetben a jogalkotó kizárólag azt a feltételt szabja, hogy hitelt érdemlő módon kerüljön igazolásra a kézbesítés megtörténte. Például a címzett visszajelzését jegyzőkönyvbe kell foglalni, hivatalos feljegyzést kell róla készíteni, vagy az erről szóló telefonbeszélgetést megfelelő módon rögzíteni kell.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet új 36/A. § (4) bekezdése lehetőséget biztosít a címzett számára, hogy akár e-mailen, akár telefonon keresztül is bejelenthesse, hogy a részére megküldött iratot átvette. Ezeken felül azonban a címzettnek lehetősége van akár az eljáró hatóság előtt személyesen, akár levél útján elismerni, hogy a kézbesítés megtörtént.

A címzettet tájékoztatni kell arról, hogy a kézbesítés megtörténtének igazolása esetén a kézbesítés szabályszerűségéhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazhatók. A tájékoztatás megtörténhet akár magában a kézbesített ügyiratban, akár a címzett visszaigazolásának alkalmával szóban. Azonban a kézbesítés tényének megállapíthatósága nem ehhez a tájékoztatáshoz fog kötődni, hanem magához a címzett visszajelzéshez.

Abban az esetben, ha az irat kézbesítése sikertelen, vagy ha megalapozottan feltehető, hogy a postai úton történő kézbesítés nem fog eredményre vezetni – például a tértivevény nem érkezik vissza, és a hatóság előtt nem ismert a kézbesítés címzett általi visszajelzéséhez szükséges telefonszám –, abban az esetben eljárási jogsegély keretében kell az irat kézbesítését megkísérelni.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet új 46/A. § (5) bekezdése rendelkezik a Be. kézbesítési fikcióra vonatkozó szabályainak alkalmazhatóságáról a külföldi kézbesítés esetén. A rendelet kizárja a kézbesítési fikció alkalmazhatóságát azokban az esetekben, amelyek kizárólag magyar szabályokon – postai kézbesítési szabályokon, tartózkodási hely bejelentésével kapcsolatos előírásokon – alapulnak. Így kizárja a külföldi kézbesítések esetén a kézbesítési fikció alkalmazhatóságát a Be. 132. § (2) bekezdés b) és c) pontja esetében. Azonban, ha a kézbesítés azért volt sikertelen, mert a címzett az ügyirat átvételét hitelt érdemlően igazolhatóan – akár a visszaérkező tértivevény alapján, akár egyéb módon igazolhatóan – megtagadta, abban az esetben a kézbesítési fikció, a címzettnek felróható magatartására tekintettel, alkalmazható.

A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény külföldi kézbesítésre vonatkozó szabályait a büntetőjogi novella nem érintette. A harmadik országban tartózkodó címzett részére történő kézbesítés esetén továbbra is a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény hivatalos irat kézbesítésére vonatkozó szabályai szerint kell eljárni. Ennek értelmében a harmadik államban tartózkodó címzett részére minden esetben tértivevénnyel kell a hivatalos iratokat postázni, egyszerű kézbesítésnek – a tagállami kézbesítés szabályaitól eltérően – továbbra sincs helye. Azonban a 36/A. § (2)–(5) bekezdésében foglaltakat a külföldi államban tartózkodó címzett részére történő kézbesítés esetén is megfelelően alkalmazni kell.

Fontos továbbá kiemelni, hogy a fenti szabályozások kizárólag a papíralapú ügyiratok kézbesítése esetén alkalmazhatók. A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 36. §-a értelmében, ha egy másik államban tartózkodó címzett a Be. szabályai szerint elektronikus kapcsolattartásra köteles, vagy azt vállalta, abban az esetben részére a hivatalos iratot elektronikus úton kell kézbesíteni, és nem a külföldi kézbesítésre vonatkozó szabályok szerint.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 44/A. §-ához

Az Előterjesztés a jegyzőkönyv hitelesítési aktusát érintően három irányú módosítást tartalmaz. Egyrészt az alanyok körében rendezi, hogy a részt vevő személy cselekvőképességével kapcsolatos akadály esetén ki jogosult helyette a hitelesítés megtételére. Másrészt a hitelesítési módszertant illetően, mind a papíralapú, mind az elektronikus jegyzőkönyv hitelesítése esetére részletszabályokat állapít meg. Harmadrészt az Előterjesztés szabályozza a hitelesítési aktust elvégezni képtelen, de egyébként cselekvőképes személyekre vonatkozó eljárást.

A hitelesítés általános rendeltetése, hogy igazolja, a büntetőeljárásban részt vevő személy a jegyzőkönyv tartalmát megismerte és elfogadta. A hitelesítés egy erre vonatkozó jognyilatkozatot közvetít függetlenül attól, hogy az kifejezett nyilatkozat formájában történik vagy az arra utaló cselekmény által. A hitelesítés jognyilatkozati jellegéből fakad annak a kérdésnek a rendezési igénye, hogy az annak megtételére képtelen személyek hitelesítése miként történhet meg. Az eljárási cselekmények résztvevője ugyanis lehet olyan személy is, aki ebben a körben nem képes jognyilatkozatot tenni. Egy olyan tanú például, aki bizonyos körben megbízható vallomást képes tenni, de arra képtelen, hogy a jegyzőkönyv helyességét az általa elmondottakkal összevesse, hiába írná alá a jegyzőkönyvet, de önállóan nem képes a hitelesítés rendeltetését betöltő aktus elvégzésére. Az ilyen személyek esetén indokolt, hogy a hitelesítést olyan személyek tegyék meg, akiknek az ezzel kapcsolatos jognyilatkozat tételi képességük teljes, és az érintett résztvevő személy helyett eljárhatnak. Az Előterjesztés ezen esetekre előírja, hogy a jegyzőkönyvet a törvényes képviselő hitelesítse.

A hitelesítés csak akkor töltheti be a rendeltetését, ha a benne foglalt jognyilatkozat valóságossága igazolható. Ebből fakad az a követelmény, hogy ne lehessen a hitelesítést követően úgy megváltoztatni a jegyzőkönyvet, hogy az változatlanul hitelesnek tűnjön. Ez az igény más-más következményekkel jár a papíralapú, illetve az elektronikus úton rögzített jegyzőkönyv esetén.

Papíralapú jegyzőkönyv esetén a hitelesítés korrumpálódása azzal valósulhat meg, ha a több oldalból álló jegyzőkönyv olyan oldalait kicserélik, amelyeken a hitelesítésre szolgáló aláírás nem szerepel. Elektronikus jegyzőkönyv esetén ez akkor következik be, ha az elektronikus adatállomány megváltoztatható a hitelesítő adatok sérelme nélkül.

A papíralapú jegyzőkönyv hitelesítésének magasabb szintjével ugyanakkor számottevő adminisztrációs teher is keletkezik. A jegyzőkönyv teljes tartalmának minden résztvevő általi hitelesítése a többszereplős eljárási cselekmény befejezését indokolatlanul lassíthatja. Ráadásul az eljárásjog nem minden esetben várja el a magas fokú hitelességet. A jegyzőkönyv hitelesítésének tartalmi teljes körűsége azokban az esetekben kap jelentőséget, amikor a jegyzőkönyv bizonyítási eszközt közvetít: tanúvallomást, a terhelt vallomását, vagy a szakértő meghallgatását. Egyéb esetekben a jegyzőkönyv a résztvevők oldaláról észrevételeket, indítványokat tartalmaz. Ezekkel kapcsolatban elegendő a papíralapú jegyzőkönyv végén aláírni, magasabb fokú hitelességet a Be. a szintén észrevételeket, indítványokat tartalmazó beadványokkal kapcsolatban sem vár el.

Az Előterjesztés a papíralapú hitelesítés esetére egységes, kógens szabályozást rögzít. Ezzel szemben az elektronikus jegyzőkönyvi hitelesítés esetén a hatályos szabályozás megoldásait részletező sztenderdizált hitelesítési módok rögzítésével orientálni kívánja a gyakorlatot az egységesen elfogadott közös eljárásrend felé. Az Előterjesztésnek ugyanakkor ez utóbbi körben nem célja taxációval kizárni minden újabb, a gyakorlat igényei oldaláról felmerülő hitelesítési módszert, ugyanis a gyakorlat által használt technikai megoldásokra figyelemmel elképzelhető olyan későbbi hitelesítési módszerek meghonosítása, amelyek kétséget kizáróan alkalmasak lehetnek a hitelesítés rendeltetésének betöltésére.

Mindezek alapján az Előterjesztés az elektronikus jegyzőkönyvhöz kapcsolódó, a (6) bekezdés c) pontjában meghatározott hitelesítésre három megoldást ír le: a jegyzőkönyv lezárásával elektronikus úton létrehozott egyedi jegyzőkönyvi azonosítóhoz kapcsolódó külön írásbeli nyilatkozat útján, ehhez az azonosítóhoz kapcsolódó felvétellel rögzített nyilatkozat útján, valamint a biometrikus azonosítóval történő hitelesítést. Mindhárom megoldás lényege ugyanaz, mint az elektronikus aláírásé, hogy annak megtételével visszavonhatatlanul olyan elektronikus kapcsolat keletkezzen a jegyzőkönyv és a hitelesítő aktus között, amely a jegyzőkönyv későbbi megváltozását, hamisítását nyomon követhetővé teszi, ezáltal kizárja.

Végül, az írni-olvasni nem tudó cselekvőképes személyek esetén az Előterjesztés az írás-olvasás kiváltására alkalmas hitelesítési módot ír elő, az elektronikus ügyintézésről szóló jogszabályokban foglalt követelményeknek megfelelő hitelesítést vagy külön nyilatkozattal való hitelesítést. Ez utóbbi körben az Előterjesztés a képességeknek megfelelő mód megkötéssel a lehetséges megoldások körét azokra szűkíti, amelyek az írástudatlansággal összeegyeztethetők. Nem tartozik ide a (6b) bekezdés szerinti hitelesítő papíralapú nyilatkozat tétele, erre a (6c) bekezdés szerinti hitelesítő elektronikus nyilatkozat, a (6d) bekezdés szerinti biometrikus jellemzővel történő hitelesítés, valamint más hasonló megoldás lehet alkalmas.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 46. § (6) és (7) bekezdéséhez

Az Előterjesztés arra a gyakorlatban előforduló általános problémára kíván reagálni, hogy a telekommunikációs eszköz használata esetén a joggyakorlat eltérően értelmezte az eljárási jelenlét megvalósulását abban az esetben, ha a nagyszámú résztvevő miatt a bíróság előtt megjelenő kameraképen (eljárási cselekmény helyszíne) nem látható egyszerre az eljárás elkülönített helyszíneken tartózkodó összes résztvevője.

Az egységes joggyakorlat megerősítése érdekében az Előterjesztés egy vélelmet állít fel, amely szerint az elkülönített helyszínen tartózkodó személyt mindaddig jelen lévőnek kell tekinteni, amíg az eljárási cselekményen történő jelenléte iránt észszerű kétely nem mutatkozik.

Az eljárási cselekmény vezetője a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 51. § (2) bekezdése alapján már az eljárási cselekmény megkezdése előtt felhívja az eljárási cselekmény résztvevőit, hogy haladéktalanul jelezzék, ha a közvetítést biztosító technikai eszközök üzemszerű működése bármely okból akadályba ütközik. Ilyen jelzés hiányában alappal feltételezhető, hogy az eljárási cselekményen történő jelenlét telekommunikációs eszközzel történő biztosítása akkor is zavartalan, ha az eljárási cselekmény helyszínén elhelyezett közvetítő berendezés kijelzőjén egyidejűleg nem látható valamennyi elkülönített helyszínről továbbított kamerafelvétel. Az eljárási cselekményen történő jelenléttel kapcsolatos észszerű kétely a gyakorlati tapasztalatok alapján leginkább akkor merülhet fel, ha a telekommunikációs eszköz használatakor alkalmazott platform résztvevőinek listáján az adott személy már nem szerepel, vagy inaktívvá válik. Ebben az esetben az eljárási cselekmény vezetője hivatalból, vagy az eljárás többi résztvevőjének indítványára köteles ellenőrizni, hogy történt-e olyan üzemzavar, amely az eljárási cselekmény telekommunikációs eszköz használatával történő lefolytatását akadályozza.

Az Előterjesztés az eljárási cselekmény helyszíne felé közvetített kamerafelvételekkel kapcsolatban rögzíti, hogy lehetőség szerint valamennyi elkülönített helyszínen elhelyezett kamera felvételének egyidejű közvetítését biztosítani kell. Ha ez valamilyen okból nem lehetséges, akkor az eljárási cselekmény nyomon követhetősége érdekében legalább az aktuálisan vallomást vagy nyilatkozatot tevő személy közvetlen figyelemmel kísérését lehetővé tevő kamerafelvételt kell az eljárási cselekmény helyszínén lévő közvetítő berendezésen megjeleníteni, illetve a további elkülönített helyszínek felé továbbítani.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 47. § (6) és (7) bekezdéséhez

Az Előterjesztés az elkülönített helyszín felé közvetített kamerafelvételek esetén is rögzíti, hogy lehetőség szerint az eljárási cselekmény helyszínén és valamennyi elkülönített helyszínen elhelyezett kamera felvételének egyidejű közvetítését biztosítani kell. Ha pedig ez valamilyen okból nem lehetséges, akkor az eljárási cselekmény nyomonkövethetősége érdekében legalább az aktuálisan vallomást vagy nyilatkozatot tevő személy közvetlen figyelemmel kísérését lehetővé tevő kamerafelvételt kell továbbítani.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 49. § (3) bekezdéséhez

Szükséges annak jogszabályi szinten történő hangsúlyozása, hogy a különösen védett tanú, a fedett nyomozó vagy a titkosan együttműködő személy telekommunikációs eszköz alkalmazásával történő kihallgatása esetén a bíróságnak minden eszközzel gondoskodnia kell arról, hogy a torzításmentes felvételt kizárólag a bíróság tagja láthassa.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 52. § (4) bekezdéséhez

Abban az esetben, ha a fedett nyomozó, illetve a titkosan együttműködő személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságainak torzítására került sor, kiemelt fontosságú, hogy a telekommunikációs eszköz alkalmazása során a felvételt semmilyen esetben se rögzítsék. Ez is szükséges ugyanis ahhoz, hogy a fedett nyomozó vagy a titkosan együttműködő személy személyazonosságának titokban maradása garantálható legyen.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet mellékletéhez

A 7/2019. (III. 22.) AB határozat rendelkező részének 3. pontja alapján az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapította, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseibe ütköző mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn annak következtében, hogy a jogalkotó nem

szabályozta a tanúk zártan kezelt adatainak a különböző eljárási törvények hatálya alá kerülése esetén fennálló védelmének eljárásrendjét.

Annak érdekében, hogy a jogalkalmazás számára is megjelenjen valamilyen formában az Alkotmánybíróság fenti határozatában említett különlegesnek tekinthető helyzet, indokolt, hogy az IM rendeletbe bekerüljön ez a szempont is. Ennek érdekében szükségesnek látszik az IM rendelet 1. mellékletében szabályozott adatlap kiegészítése azzal, hogy az eljáró szerv az egyéni értékelés során vizsgálja meg, hogy az érintett személyes adatainak zárt kezelését más eljárásban elrendelték-e. Ezzel biztosítható, hogy a büntetőeljárásban a korábban elrendelt zárt adatkezelésre, illetve az ahhoz társuló fizikai anonimitásra tekintettel az eljáró szerv az érintettet az adott helyzetnek megfelelő védelemben tudja részesíteni.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet szövegcsere rendelkezéseihez

Az a), d)–e) és g) pontokhoz

A Be. bevezette az ún. pre-gyanúsított állapot meghatározásaként a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy kategóriáját. Ennek a fogalmi lényegét a Be. 386. § (1) bekezdése tartalmazta, amely egyben behatárolta a kategória létezésének kezdetét és végét, hiszen elfogáshoz, idézéshez, előállításhoz, körözés elrendeléséhez, illetve vele szemben elfogatóparancs kibocsátásához kapcsolódhat.

A büntetőjogi novella célja volt ugyanakkor egy konkrétabb fogalom meghatározás, ezért a terhelt fogalmi meghatározása mellé beiktatta a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy fogalmát is, megjelölve azt a büntetőeljárási szakaszt és intervallumot, amikor egyáltalán ez a kategória felmerülhet, meghatározva azokat a jogintézményeket, amelyekhez a státusz kapcsolódhat. A fogalom meghatározáson túl a büntetőjogi novella törekedett arra is, hogy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy (pre-gyanúsított) státusza teljeskörűen szabályozásra kerüljön annak érdekében, hogy a jogalkalmazók számára egyértelmű legyen, hogy a gyanúsított kihallgatást megelőzően milyen jogintézmények alkalmazására kerülhet sor a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vonatkozásában. A büntetőjogi novella kiemelt figyelmet fordított a kategória feltüntetésére mindazon intézményeknél, ahol a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy egyáltalán felmerülhet, ahol ezt a személyt jogok illethetik, illetve kötelezettségek terhelhetik. (Tehát a fogalom bevezetésének és alkalmazásának az egyes jogintézményekhez kapcsolódó következetes átvitele és továbbgondolása jelenik meg a Be.-novellában, így ahol akár a terhelt mellett, akár önállóan felmerülhet a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy jogi relevanciája, ott ennek koherens feltüntetése megtörtént, azaz a terhelt jogai és kötelezettségei, a védő szabályai, a büntetőeljárási cselekvőképesség, a törvényes képviselő jogállása, az ügygondnok, a mulasztás következményei, az elfogatóparancs, a testi kényszer, az egyéb adatszerző tevékenység, az őrizet, a motozás, a lefoglalás, a zár alá vétel, az áttétel, az eljárási cselekmény elvégzése határozat nélkül, a jelenlét az eljárási cselekményen a felderítés során, a gyanúsított kihallgatása, az eljárás felfüggesztésének tartama és egyéb rendelkezések, a katonai eljárás szabályai, a távollévő terhelttel szembeni eljárás és a külföldön tartózkodó terhelt távollétében való eljárás szabályai vonatkozásában.) Erre figyelemmel vált szükségessé az egyes büntetőjogi tárgyú rendeletekben a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy kategóriájának minden olyan jogintézménynél való pontos feltüntetése, ahol a Be.-ben módosításra került.

A b) és c) pontokhoz

Indokát lásd a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés i) pontjánál.

Az f) pontokhoz

Az Előterjesztés a joggyakorlat orientálása érdekében példákkal segíti a jegyzőkönyv lezárása és a hitelesítés közötti elhatárolást.

A Be. jegyzőkönyv hitelesítésre vonatkozó új szabályok egyértelművé teszik, hogy e folyamat során elkülönül egymástól a jegyzőkönyv lezárása, hatóság által történő hitelesítése, majd a hitelesítésben közreműködő büntetőeljárásban részt vevő személyek által történő hitelesítése. Annak ellenére, hogy a lezárásra a megismerést követően kerül sor, a lezárás egy olyan aktus, amely még önmagában nem hordozza magán azt a nyilatkozatot, hogy a jegyzőkönyvet a közreműködők megismerték, elfogadták volna, ugyanakkor már biztosítja, hogy a jegyzőkönyv készítésének folyamata befejeződött, hitelesítésre elő van készítve, a továbbiakban a résztvevők annak tartalmán nem kívánnak változtatni. Lényeges, hogy a lezárásnak olyan módon kell történnie, hogy az azt követő változások már csak utólag rekonstruálható módon történhessenek. Ezt követően – különösen

az elektronikus jegyzőkönyv esetén – nem kizárt a lezárt jegyzőkönyv ismételt megnyitása, azonban ilyenkor a hitelesítést megelőzően a jegyzőkönyv ismételt lezárása szükséges.

A végleges lezárás és a hitelesítés között a jegyzőkönyv tartalma tehát már nem változhat. A jegyzőkönyv helyesbítése, kijavítása, a lezárást és hitelesítést követően már csak a jegyzőkönyv kijavításának szabályai szerint történhet (lásd: a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet és az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet módosításáról szóló 8/2020. (VI. 17.) IM rendelet 2. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás).

A lezárás papíralapú jegyzőkönyv esetén tipikusan annak kinyomtatásával, kézzel írt jegyzőkönyv esetén a záró rész leírásával, a kiegészítést kizáró írásjelek használatával (tipikusan „Z” jel alkalmazása), elektronikus jegyzőkönyv esetén pedig olyan technikai módszer alkalmazásával, amely az elektronikus jegyzőkönyv további szerkesztését megakadályozza. Ez utóbbi leginkább kézenfekvő módja a hatóság elektronikus aláírásának alkalmazása, amely ugyanakkor már hatósági hitelesítésnek is minősül, így az ilyen módon történő lezárás, már azt a tartalmat is magában foglalja, hogy a hatóság tagja annak tartalmát megismerte, elfogadta. Erre a kettősségre a gyakorlati tapasztalatokra figyelemmel a rendelet (4) bekezdésre kifejezett rendelkezést is tartalmaz. Nem elképzelhetetlen ugyanakkor olyan elektronikus lezárás, amelyet követően a hatósági hitelesítésre külön aktusként kerül sor. Különösen elektronikusan készített, ugyanakkor papír alapon hitelesített jegyzőkönyv esetében nem ellentétes a fentiekkel, hogy a megismeréshez a hatóság a jegyzőkönyv kinyomtatott példányát használja fel, és annak minden résztvevő által történő elfogadását követően a már kinyomtatott példányt kezeli a továbbiakban lezártként, és ennek felhasználásával történik meg a jegyzőkönyv hitelesítése.

A h) ponthoz

Indokát lásd a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 52. § (4) bekezdésénél.

Az i) ponthoz

A jogalkalmazás során felmerült tapasztalatok alapján szükségessé vált annak tisztázása, hogy abban az esetben, amikor a különösen védett tanú, a fedett nyomozó vagy a titkosan együttműködő személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságainak torzítására került sor, az ilyen személyről készült semmilyen felvételt ne kelljen feltölteni a Központi Médiatárba. Nyilvánvaló ugyanis, hogy amikor ilyen szintű védelmi intézkedésre van szükség a különösen védett tanú, a fedett nyomozó vagy a titkosan együttműködő személy esetében, biztosítani kell, hogy az ilyen felvétel ne kerüljön be a Központi Médiatárba.

A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet hatályon kívül helyező rendelkezéséhez

A büntetőjogi novella 273. § 6. pontja a Be. 47. § (4) bekezdését érintően megszünteti a kirendelő hatóság azon kötelezettségét, hogy a területi ügyvédi kamarát értesítse a bíróság, ügyészség, illetve a nyomozó hatóság által kijelölt védőt kijelölő határozatról. A módosítás az említett törvénymódosítás következményeit vezeti át a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletben.

Végső előterjesztői indokolás**a törzsadat-nyilvántartás vezetésének részletes szabályairól és a törzsadat-nyilvántartás műszaki követelményeiről szóló 16/2020. (XII. 30.) PM rendelethez**

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 106/G. §-a rögzíti a törzsadat-nyilvántartás vezetésének alapjait. A miniszteri rendelettervezet az Áht. 109. § (3) bekezdés 9. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a törzsadat-nyilvántartás vezetésének részletes szabályai és a törzsadat-nyilvántartás műszaki követelményeit állapítja meg.

A szabályozás rögzíti, hogy a törzsadat-nyilvántartás működtetésére a Kincstár törzsadat-nyilvántartó informatikai rendszert működtet. Ezzel összefüggésben a rendelet meghatározza a törzsadat-nyilvántartás vezetésével összefüggő fogalmakat.

A szabályozás meghatározza azokat a rendszerkapcsolatokat, ami alapján egyrészt a törzsadat-nyilvántartó rendszerhez kincstári szakrendszerek (informatikai rendszer, amely egy adott szakigazgatási feladatra jellemző, speciális szakmai folyamatokkal összefüggő nyilvántartási, ügyintézési tevékenységek végrehajtásához nyújt elektronikus támogatást) csatlakoztathatók, abban az esetben, ha a csatlakoztatott szakrendszer valamely jogszabály alapján kezelhet olyan adatot, amelyet a törzsadat-nyilvántartás tartalmaz. Másrészt a törzsadat-nyilvántartó rendszer az adatok átvétele érdekében – a Központi Kormányzati Szolgáltatás Buszon keresztül – közhiteles nyilvántartásokkal is adatkapcsolatot teremthet. A nyilvántartásban történő adatkezelés gyakorlati alapja a jogosultsági szerepkörök kialakítása mind az egyes felhasználók mind az egyes csatlakoztatott szakrendszer számára. A javasolt rendelkezés alapján minden felhasználó csak a számára meghatározott és kiosztott jogosultságnak megfelelő adatok kezelését végezheti. Ez a felhasználó esetében – a feladatellátáshoz szükséges – az ágazati jogszabályok által biztosított tevékenységet jelenti. A csatlakoztatott szakrendszer is csak a rá vonatkozó, jogszabály alapján meghatározott adatokhoz való hozzáférést kapja meg.

Fontos garanciális szabály, hogy az adatkezelési jogosultságok meghatározása, kiosztása biztosítja azt is, hogy a törzsadat-nyilvántartásban és a csatlakoztatott szakrendszerekben kezelt adatokat ne lehessen összekapcsolni az adatkezelésre vonatkozó, ágazati jogszabályokban foglaltakon túlmenően. A nyilvántartásban szereplő adatokhoz továbbá sem a felhasználó, sem a csatlakoztatott szakrendszer teljeskörűen nem férhet hozzá. A rendelkezés rögzíti, hogy a nyilvántartás elérése milyen felületen, szolgáltatásokon keresztül mehet végbe.

A rendelkezések azokat a szabályokat is meghatározzák, amikor a törzsadat-nyilvántartás közhiteles és nem közhiteles nyilvántartásokból vesz át, a Kincstár feladatellátásához szükséges adatokat automatikus adatátadással, valamint szabályozza az adatmódosítás lehetséges módjait. Az automatikus adatátadás a törzsadat-nyilvántartásban szereplő adatok naprakészen tartása céljából történik, annak érdekében, hogy a Kincstár, az ügykörébe tartozó feladatokat hatékonyabban láthassa el. Az automatikus adatátadás a kincstári törzsadat-nyilvántartás és az ahhoz kapcsolódó közhiteles és nem közhiteles nyilvántartások között történik úgy, hogy a törzsadat-nyilvántartásban lévő adatok frissítése, vagyis az adatátadások gyakorisága elsősorban a Kincstár mindennapi és eseti feladatellátásának az intenzitásától függ.

A szabályozás alapján a törzsadat-nyilvántartó rendszer minden adatkezelési műveletet naplóz annak érdekében, hogy azok nyomon követhetők és visszakereshetők lehessenek. A naplóállomány adattartalmát a rendelet 3. melléklete határozza meg.

A miniszteri rendelet 1. melléklete a törzsadat-nyilvántartó rendszer használatához szükséges felhasználói eszközökkel szembeni hardveres és szoftveres minimumkövetelményeket rögzíti.

A törzsadat-nyilvántartó rendszer a csatlakoztatott szakrendszerek számára különböző szolgáltatásokat nyújt az adattartalomhoz való hozzáféréshez. A miniszterirendelet-tervezet 2. melléklete írja le a rendszer azon funkcióit, amelyeket a szakrendszerek igénybe vehetnek, hogy – többek között – elérjék a nyilvántartásban szereplő adatokat (Partnerkereső szolgáltatás, Partner lekérdező szolgáltatás) vagy értesüljenek bizonyos adatok változásáról (Adatváltozásra való feliratkozás szolgáltatás).

A törzsadat-nyilvántartás vezetésének részletes szabályairól és a törzsadat-nyilvántartás műszaki követelményeiről szóló 16/2020. (XII. 30.) PM rendelet indokolását az Indokolások Tárában – a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján – közzé kell tenni.

Végső előterjesztői indokolás

a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 45/2016. (XI. 29.) NGM rendelet módosításáról szóló 23/2020. (XII. 30.) PM rendelethez

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A rendelet célja az egyes adótörvények módosításáról szóló 2020. évi CXVIII. törvényben meghatározott jövedéki tárgyú rendelkezésekkel összhangban álló végrehajtási szabályok megalkotása. A magánfőzés és a bérfőzés adómentességének bevezetésével kapcsolatban a vonatkozó végrehajtási szabályok módosítása szükséges, és a megszűnő párlat adójegyre vonatkozó végrehajtási szabályok hatályon kívül helyezendők. Továbbá a törvény által megszüntetett bejelentési és nyilvántartásba vételi kötelezettségekhez kapcsolódóan a végrehajtási szabályokat is módosítani szükséges, valamint a belföldön előállított és külföldre kiszállított dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termékek jövedékiadó-fizetés alóli mentesüléséhez szükséges végrehajtási szabályok alkotása. Mindezeket túl az egyes jövedéki ügyekben alkalmazott elektronikus okmányokra vonatkozó végrehajtási szabályokat szükséges korrigálni. Átmeneti szabály teszi lehetővé, hogy a 2020. november 27. napját megelőzően felhasznált kereskedelmi gázolaj után is legyen lehetőség a jövedéki adó visszaigénylésére abban az esetben is, ha az akkor hatályos rendelkezések szerint a visszaigénylő nem teljesítette az előzetes nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.